

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Warszawa, 1 lutego 1950 Nr 3 (165) R. VII

TREŚĆ NUMERU:

- St. Tołwiński** — 5 lat odbudowy Warszawy
R. Karasiewicz — Członkowie rad narodowych w/g wykształcenia
Dr J. Turzański — Projekt stałej kolonii wypoczynkowej dla dzieci i młodzieży
K. Urbankowski — Budżety władz lokalnych w ZSRR
M. Jakimiak — Z doświadczeń inspektora rad
J. Bartnicki — Uwagi na temat prac rad narodowych
Wł. Strzelecki — Zagadnienia polsko-radzieckie w pracy rad narodowych województwa łódzkiego
Z życia rad narodowych
Porady prawne
Prasa o samorządzie
Przegląd ustawodawstwa

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Okólnik Nr 3 w sprawie wyjaśnień do wytycznych do budżetów samorządowych w roku 1950 w zakresie kultury i sztuki oraz oświaty.

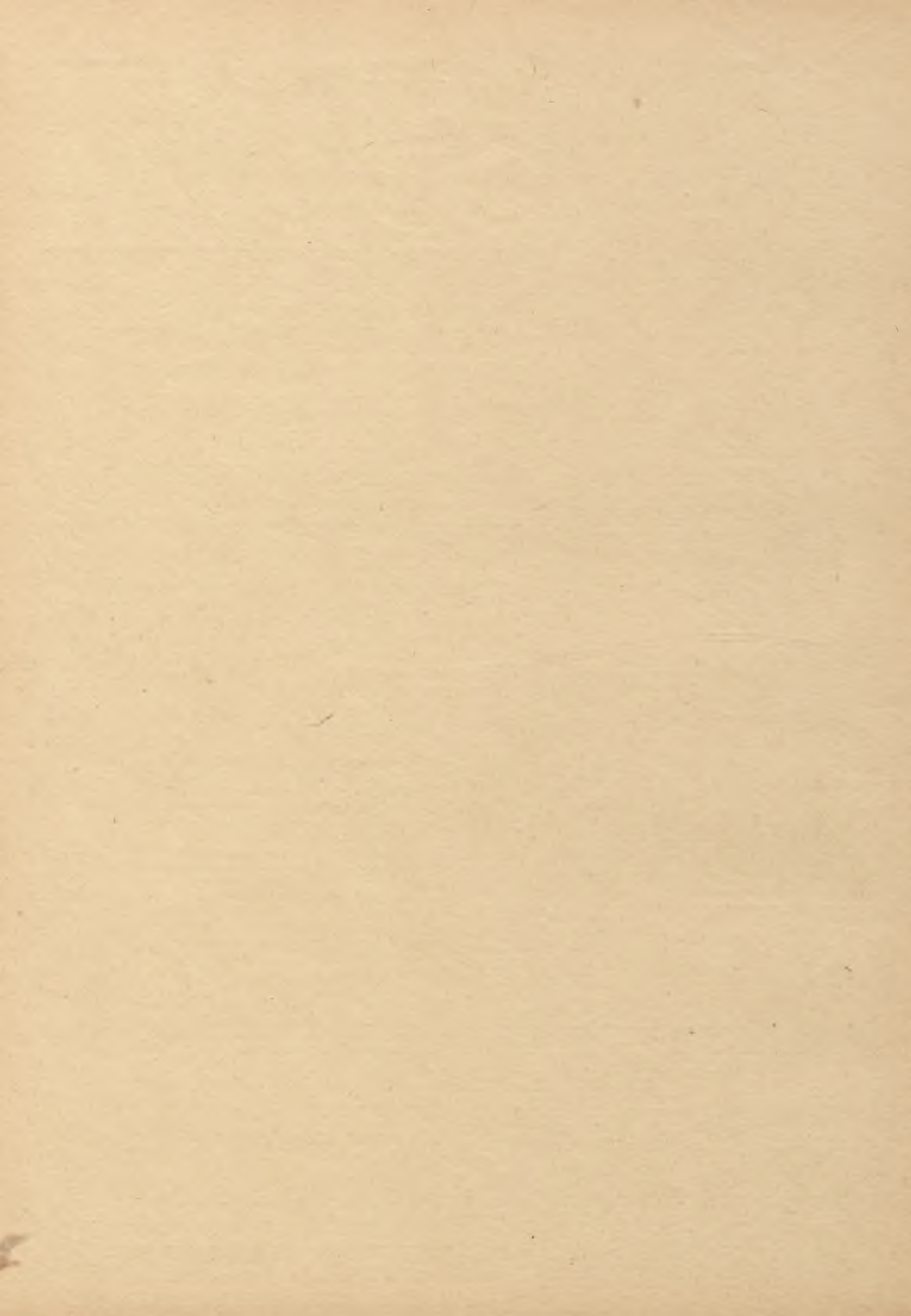
Okólnik Nr 4 w sprawie uprawnień do korzystania z 50% ulg przejazdowych na Polskich Kolejach Państwowych przez przewodniczących rad narodowych i ich zastępców pobierających diety zryczałtowane.

Okólnik Nr 5 w sprawie stypendiów dla studentów szkół wyższych.

Okólnik Nr 6 w sprawie upublicznienia przedszkoli.

Okólnik Nr 7 w sprawie trybu przyznawania dotacji z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego na pokrycie niedoborów w budżetach zwyczajnych związków samorządowych w roku 1950.

RADA NARODOWA

DWUTYGODNIK

Nr 3 (165)

Warszawa, 1 lutego 1950 roku

Rok VII

5. II. 1947

5. II. 1950

3 lata od wyboru Prezydenta R. P.

„System władzy demokracji ludowej nie jest niezmienny, a tendencją jego rozwoju jest dążenie do coraz większego wciągania milionowych mas pracujących do współzrządzenia Państwem, coraz większego powiązania aparatu państwa demokracji ludowej z potrzebami tych mas“.

(Z przemówienia B. Bieruta w dniu 15. XII. 48 r. na Kongresie Zjednoczenia Partii Robotniczych).

„Dopiero włączywszy się w planową gospodarkę ogólnopaństwową rady narodowe stają się tym, czym być powinny, ale czym dotąd jeszcze nie są – szkołą rządzenia, jedną z form rządzenia, doniosłym torem rzeczywistej i coraz głębszej demokratyzacji Państwa Ludowego, wyrazicielami demokratycznej władzy ludowej, oparciem dla tej władzy ludowej“.

(Z przemówienia B. Bieruta w dniu 31. I. 49 r. na Konferencji Przewodniczących Wojewódzkich Rad Narodowych i Wojewodów).

STANISŁAW TOŁWIŃSKI

Prezydent m. st. Warszawy

5 lat odbudowy Warszawy

W dniu 17 stycznia 1950 roku odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Narodowej m. st. Warszawy poświęcone piątej rocznicy wyzwolenia Stolicy.

Prezydent miasta Ob. St. Tołwiński wygłosił na tym posiedzeniu referat „Pięć-ciolecie odbudowy Warszawy“.

Poniżej drukujemy fragmenty przemówienia:

Od pamiętnego dnia wyzwolenia Warszawy, 17 stycznia 1945 roku, dzieli nas pełnych pięć lat. Myśli nasze i uczucia biegają rok rocznie do tego okresu, kiedy z radością i wdzięcznością dla bohaterkiej Armii Czerwonej, Armii-Wyzwolicielki, łączy się ponury obraz zniszczeń ukochanego miasta, leżącego w gruzach i pozbawionego niemal całkowicie swej ludzkości, wypędzonej do obozów koncentracyjnych lub katowni pracy dla okupanta bądź też rozproszonej na łańcuch po całym kraju.

Myśli nasze i uczucia zatrzymują się jednocześnie na wiekopomnej uchwale Rady Ministrów pierwszego w Polsce Rządu Ludowego, który pod przewodnictwem Prezydenta Krajowej Rady Narodowej, Bolesława Bieruta, postanowił przenieść niezwłocznie stolicę Polski z Lublina do ruin Warszawy, kładąc w ten sposób kamień węgielny pod jej odbudowę i wzywając cały naród polski do uczestnictwa w wielkim dziele odbudowy swojej stolicy...

...Nie będziemy przypominać tutaj warunków naszego startu do odbudowy Warszawy. Czyniliśmy to niejednokrotnie, pamiętamy i nie zapomnimy nigdy ruin Warszawy 1945 roku.

Chcę przypomnieć i zwrócić uwagę na jeden tylko fakt. Gdy w lutym 1945 roku wspólnie z ekipą najlepszych specjalistów radzieckich, wielkich budowniczych i planistów Moskwy, pod przewodnictwem N. Chruszczowa, premiera Rządu bratniej Ukrainy i osobistego męża zaufania Wielkiego Przyjaciela Warszawy, Józefa Stalina, gdy wówczas w Zarządzie Miejskim i Biurze Odbudowy Stolicy opracowywaliśmy plany niezbędnych ogniskowych prac dla przywrócenia możliwości życia w stolicy, ale jednocześnie głównych założeń urbanistycznych Nowej Warszawy oraz terminarze odbudowy, oparte na przybliżonym szacunku zniszczeń, doszliśmy do założenia odbudowy Warszawy w ciągu 16 lat. Termin ten został później poddany w wątpliwość. Nawet i w ubiegłym roku, gdy jeden z ministrów Ludowej Bułgarii zwiedzał Warszawę już po otwarciu Trasy W — Z, wyraził on pogląd, że odbudowa Warszawy do rozmiarów przedwojennych w ciągu najbliższych 10 lat jest niemożliwa.

Co jednak mówią fakty i liczby?

Warszawa przedwojenna liczyła w budynkach wszystkich łącznie 103 miliony metrów sześciennych kubatury. Po ocenie zniszczeń (szczegółowa inwentaryzacja BOS-u w 1945 roku) kubatura budynków ocalałych lub nadających się do odbudowy, przy uwzględnieniu procentu zniszczenia każdego budynku, wynosiła 26 milionów metrów sześciennych.

Szczegółowa inwentaryzacja budynków użytkowanych w Warszawie w dniu 1 stycznia 1949 roku daje liczbę kubatury 55 milionów metrów sześciennych. W tym

kubatura mieszkalna stanowi 62,8%, kubatura przemysłowa — 9,6%, kubatura handlowa — 3,4%, kubatura biurowa — 9,1%, kubatura użyteczności publicznej (zdrowie, oświata, kultura, organizacje społeczne itp.) — 9,5%, kubatura budynków pomocniczych i gospodarskich — 5,6%. Do założeń wyjściowych planu sześcioletniego przyjęto 80% tej kubatury jako trwałej, podlegającej stałej konserwacji i stanowiącej część składową Nowej Warszawy. Pozostałe 20% trzeba będzie w okresie najbliższych 10 lat rozebrać i usunąć, gdyż obejmuje ona budynki prowizoryczne, podlegające rozbiorce przy realizacji nowych założeń lub rudery w nowoczesnym pojęciu miasta socjalistycznego. Odbudowana dotychczas Warszawa liczyła więc na 1 stycznia 1949 roku 44 miliony metrów sześciennych kubatury trwałej. W roku ubiegłym przybyło jeszcze co najmniej 2 miliony kubatury. W okresie planu sześcioletniego przybędzie 30 milionów metrów sześciennych nowej kubatury. Na następny okres planowej gospodarki pozostaje więc do wybudowania 27 milionów metrów sześciennych, aby osiągnąć kubaturę Warszawy przedwojennej, t. zn. mieć Warszawę całkowicie odbudowaną. Czy tylko odbudowaną? Czy można postawić znak równania pomiędzy kubaturą Warszawy roku 1960 i Warszawy roku 1939? Oczywiście, nie. Dziedzictwo miasta kapitalistycznego Warszawy będzie niewątpliwie całkowicie i gruntownie przewyciężone. Nowa kubatura nada Warszawie całkowicie nowy wyraz — miasta socjalistycznego, miasta służącego potrzebom zarówno stolicy jak i jej mieszkańców z klasą robotniczą, zatrudnioną w nowoczesnych zakładach przemysłowych, na czele. Warszawa stanie się dumą całego społeczeństwa Nowej Polski, promieniującą i współzawodniczącą swym pięknem realizmu socjalistycznego i najlepszej, najbardziej postępowej sztuki i architektury zabytkowej, ze stolicami innych państw ludowych, które zrzuciły lub zrzucą z siebie jarzmo kapitalizmu.

W obliczu tych liczb i faktów przewidywania nasze, niezwykle śmiałe i odbiegające od ponurej rzeczywistości sprzed pięciu lat, nabierają barwy życia i twórczego realizmu...

...Mamy obecnie odbudowanej na trwałe około 45% kubatury przedwojennej przy 50% ludności z tamtego okresu. Jeżeli jednak uwzględnimy kubaturę użytkowaną prowizorycznie, to liczby te zmieniają się jak następuje: 55% kubatury i 50% ludności. Kubatura mieszkalna wynosiła w początku 1949 roku 57 metrów sześciennych na jednego mieszkańca. Na jedną izbę mieszkalną przypadało szacunkowo 2,02 osoby wobec 2,07 przed wojną. Ale podział powierzchni mieszkalnej jest dzisiaj niewątpliwie^{6V} bardziej sprawiedliwy: w mieszkaniach jednoizbowych średnie zagęszczenie wynosi 3,2 osoby wobec 3,8 przed wojną, w mieszka-

niach większych — 1,8 do 2,0 osób na izbę (w zależności od wielkości mieszkania) wobec 0,9 do 2,2 przed wojną. Mieszkania nowoczesne z wodociągiem i kanalizacją są udostępnione w dużym zakresie rodzinom robotniczym.

Przez pierwsze dwa lata odbudowywaliśmy przede wszystkim urządzenia gospodarki komunalnej i domy mniej zniszczone przy poważnym udziale nakładów finansowych i pracy samych zainteresowanych. Od 1947 roku odbudowujemy domy bardziej zniszczone i budujemy nowe. Warszawa ostatnich dwóch lat, to las rusztowań i rozkopanych ulic, ale także coraz większe ilości domów całkowicie wykończonych, dających nam już obraz fragmentów nowego miasta.

W ciągu ostatnich dwóch lat rozpoczęta została na szeroką skalę akcja poprawy warunków bytu komunalnego klasy robotniczej stolicy. Na ten cel zostało wydatkowane 220 milionów złotych w 1948 roku i ponad 800 milionów w roku ubiegłym. Rozpoczęliśmy zdecydowaną walkę ze smutną i mocno ciężącą jeszcze na Warszawie spuścizną ustroju kapitalistycznego. Dziesiątki domów zostają włączone do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej i gazowej, następuje naprawa jezdni i chodników w dzielnicach robotniczych (48 ulic w 1949 roku), oczyszczanie ich z gruzu i śmieci, oświetlanie ulic lampami gazowymi i elektrycznymi, (w 1949 roku 274 lampy gazowe i 384 lampy elektryczne tylko w dzielnicach zaniedbanych), porządkowanie i zakładanie nowych zieleńców, masowe sadzenie drzew i krzewów. Ta ostatnia akcja w roku ubiegłym jest szczególnie intensywna. W porównaniu do okresu przedwojennego stan zieleni, będącej pod zarządem miasta, przedstawia się jak następuje: na ulicach mieliśmy drzew w 1939 roku 46 tysięcy, w 1945 roku — 14 tysięcy, pod koniec 1949 — 50 tysięcy. Obszar zieleni parkowej wynosił przed wojną z lasami podmiejskimi 695 ha, dzisiaj wynosi 2,071 ha. Założono nowe zieleńce na trasie W — Z i Powiśle, na Grochowie i Bródnie, na Żoliborzu, Ochocie i Mokotowie. Odbudowano Ogród Saski, Ogród Krasińskich, częściowo Park Grochowski. Dolesiono parki leśne na Olszynie Grochowskiej, Bielanach, w Kabatach.

Pod koniec 1949 roku sieć wodociągowa w Warszawie była już o 34 km. dłuższa niż przed wojną, a sieć kanalizacyjna o 33 km (6% i 10%). Produkcja wody filtrowanej zdanej do picia w grudniu ubiegłego roku była dwukrotnie wyższa na jednego mieszkańca od przeciętnej w 1939 roku.

Produkcja ogólna prądu elektrycznego jest w 1949 roku prawie o 20% wyższa od produkcji przedwojennej, a spożycie na jednego mieszkańca o 60% wyższe.

Produkcja gazu osiągnęła 2/3 produkcji przedwojennej, ilość odbiorców w stosunku do liczby mieszkańców wzrosła o 30% a spożycie gazu na jednego mieszkańca wzrosło o 40%.

Koleje dojazdowe przewożą dzisiaj do Warszawy 2½ krotnie większą liczbę pasażerów z okolic podmiejskich niż przed wojną. Ilość pasażerów przewożona miejskimi środkami komunikacji (tramwaje, trolleybusy i autobusy) jest w 1949 roku o 50% większa niż przed wojną przy o połowę mniejszej ludności stolicy. Długość tras komunikacyjnych odbudowanych i nowo uruchomionych jest o 8 km. dłuższa od przedwojennej (5%)...

...Troska o zdrowie obywatela dominowała w pierwszym okresie pracy samorządu nad wszystkimi niemal

innymi potrzebami ludności. Było to zupełnie zrozumiałe. Dziesiątki tysięcy niepogrzebanych zwłok w ruinach Warszawy groziły poważnym niebezpieczeństwem epidemii. Ciasnota i złe wyposażenie mieszkań spowodowały konieczność poważnego powiększenia leczenia szpitalnego. Osiągnięcia miejskiej służby zdrowia są poważne, aczkolwiek nie wystarczające. W końcu 1949 roku miasto prowadziło 17 zakładów lecznictwa zamkniętego (szpitale, sanatoria i prewentoria), liczących ogółem ponad 6 tysięcy łóżek. Łącznie ze szpitalami Ubezpieczalni Społecznej, Dyrekcji Kolei Państwowych i lecznicą Ministerstwa Zdrowia, ilość łóżek szpitalnych wynosiła 6.810, przekroczyła zatem 10 łóżek na tysiąc mieszkańców, wówczas gdy przed wojną Warszawa rozporządzała tylko 6,5 łózkami na tysiąc mieszkańców. Liczba leczonych chorych w szpitalach osiągnęła cyfrę przedwojenną przy o połowę mniejszej ludności. Szczepienia ochronne przeciwko chorobom zakaźnym zostały upowszechnione i są obecnie pięciokrotnie wyższe niż przed wojną. W wyniku tego zachorowania na choroby zakaźne zmniejszyły się poważnie — (na dżumę czterokrotnie, na błonicę dwu i pół krotnie). Rozwinięte zostało zwalczanie chorób zawodowych przez powołanie lekarzy przemysłowych i higienistek przy zakładach pracy (44 lekarzy i 76 higienistek w 1949 roku). Miejska służba zdrowia została skoordynowana z pracą Ubezpieczalni Społecznej, szczególnie w zakresie akcji profilaktycznej. Piętnaście ośrodków zdrowia obsługuje obecnie ludność pracującą stolicy, prowadząc energiczną akcję w zwalczaniu chorób społecznych. Przed wojną mieliśmy w Warszawie tylko 10 ośrodków zdrowia. Działalność Pogotowia Ratunkowego jest obecnie dwukrotnie intensywniejsza niż przed wojną...

... Liczba pracowników najemnych w zakładach przemysłowych, urzędach i instytucjach Warszawy, wynosiła według statystyki Związków Zawodowych w połowie 1949 roku — 312 tysięcy. Na pierwszym miejscu stoją robotnicy budowlani — 72 tysiące, następnie idą trzy duże grupy pracowników samorządowych, państwowych i kolejowych (21, 20, 18 tysięcy). W sektorze uspołecznionym pracuje ponad 80% pracowników Warszawy. Liczba zawodowo czynnych wciąż wzrasta. W 1948 roku stanowiła ona 47% ogółu ludności. Obecnie przekracza już 50%. Szybko następuje produktywizacja kobiet. W 1948 roku odsetek kobiet wśród pracowników umysłowych wynosił 37,8%, wówczas gdy przed wojną tylko 19%. W przemyśle warszawskim, szczególnie we włókienniczym, odzieżowym i elektrotechnicznym, kobiety stanowią większość. Coraz liczniej pracować zaczynają obecnie w budownictwie.

W wielkim ruchu współzawodnictwa i racjonalizatorstwa pracy biorą czynny udział robotnicy zakładów przemysłowych stolicy. Nazwiska Jana Walaszczyka z Państwowych Zakładów Optycznych, Marii Wojciuk z Państwowej Fabryki Konfekcyjnej, Aleksandra Sowińskiego z przedsiębiorstwa Wodociągi i Kanalizacja, znane są nie tylko w Warszawie ale i w całym kraju. O palmę pierwszeństwa w rewolucyjnym przekształceniu techniki budownictwa walczy skutecznie stolica. Ruch racjonalizatorski zapoczątkowuje tutaj budowniczy Polski Ludowej Michał Krajewski, wprowadzając system trójkowy w murarce. Następuje szerokie rozpowszechnienie systemu zespołowej pracy na wszystkich niemal większych budowach Warszawy. Stają do współ-

zawodnictwa czołowi racjonalizatorzy budownictwa: Dzieciół, Szatkowski, Jakucewicz, Religa, Franaszczuk, Ptaszyński, Musiał, Woźniak, Majorowski. Ich śladem idą dziesiątki i setki innych. We współzawodnictwie biorą udział również i kobiety, osiągając po krótkim przygotowaniu w nowym dla siebie zawodzie poważne wyniki wydajności pracy, parokrotnie przewyższające normy przedwojenne mężczyzn. Wmurowaliśmy dzisiaj tablicę z nazwiskami dziesiątków przodowników pracy trasy W — Z, wybudowanej w rekordowym tempie i zakończonej na 5 dni przed terminem przy kilkakrotnym zwiększaniu programu szczególnie w zakresie budownictwa mieszkaniowego (kolonia na Mariensztacie) z inicjatywy samych pracowników i robotników dwóch firm wykonawczych państwowych: Beton-Stal i Mostostal. Biorąc przykład z budownictwa radzieckiego, rozpoczęliśmy w roku ubiegłym budowę domów szybkościowych. Stają do współzawodnictwa poszczególne przedsiębiorstwa P.P.B. i S.P.B., ustalając rekord budowy w stanie surowym wielomieszkaniowego bloku łącznie ze stolarką i przewodami instalacyjnymi w ciągu 9 dni. Zapoczątkowana została również w roku ubiegłym nowa forma współzawodnictwa pracy — współzawodnictwo oszczędnościowe. Na apel Walaszczyka z Warszawy odpowiadają hutnicy śląscy i wzywają robotników całego kraju do zespołowego oszczędzania...

...Warszawa odbudowuje się i rozbudowuje według nowych wytycznych planu zagospodarowania przestrzennego, opracowanego zgodnie z założeniami miasta socjalistycznego. Praca Biura Odbudowy Stolicy była konsultowana z najwybitniejszymi specjalistami radzieckimi, a ostatnio poddana wnikliwej krytyce i pewnym korektynom...

... Szanując historyczne ukształtowanie placów Warszawy, wzbogacimy stolicę nowymi wielkimi placami, odpowiadającymi potrzebom bujnego życia społecznego Polski Ludowej i Socjalistycznej, potężnym przejawom manifestacji zbiorowych, zabaw ludowych i szerokiego oddechu nowej epoki. Wzbogacimy stolicę nowymi wspaniałymi gmachami zakładów przemysłowych, domów społecznych, szkół, i instytutów społecznych i państwowych, teatrów i sal widowiskowych, domów towarowych i hoteli dla licznie odwiedzającej stolicę ludności.

Wspaniały plan sześćcioletni daje nam już zupełnie konkretną wizję Nowej Warszawy, ukochanego przez nas wszystkich miasta. Zadaniem nas wszystkich, szczęśliwego pokolenia młodzieży, kończącej dzisiaj uczelnie, robotników i rzemieślników, pogłębiających swą wiedzę i umiejętności, mężczyzn i kobiet, całej ludności Warszawy i naszej wyzwolonej ojczyzny — jest nadanie tej wizji ciała i gorącej tętniącej krwi, jest zrealizowanie tego planu.

* * *

Pięć lat mija dzisiaj od pamiętnego dnia wyzwolenia Warszawy przez Zwycięską Armię Czerwoną i maszerujące u jej boku armie Ludowego Wojska Polskiego, zakładające we wspólnie przelanej krwi podwaliny braterstwa i wieczystej przyjaźni pomiędzy narodami,

które rządy feodalne (carskie i szlacheckie) i burżuazyjne (sanacyjne) szczuły przeciwko sobie i utrzymywały w stanie nienawiści, wrogości i wojny. Spełniły się marzenia myślicieli i poetów postępowych obu narodów, wydała plony wspólna walka klasy robotniczej i rewolucjonistów przeciwko uciskowi społecznemu, o nowy ustrój sprawiedliwości społecznej, o naszą i waszą wolność, o socjalizm. Braterstwo to i przyjaźń krzepły następnie we wspólnej pracy przy odbudowie, utrwalaniu nowego ustroju społecznego, w walce z wrogiem klasowym, budowaniu partii marksistowsko-leninowskiej — przodującego oddziału proletariatu, w coraz szerszym czerpaniu ze skarbnicy doświadczeń Wielkiego Kraju Socjalizmu i braterskiego związku wolnych narodów tego kraju, wspólnej walce o pokój przeciwko podżegaczom wojennym, pozostającym pod batutą amerykańskich imperialistów i ich sługusów, wspólnym cementowaniu Obozu Wolności i Sprawiedliwości Społecznej pod przewodnictwem Z.S.R.R., jego wspaniałej Partii Robotniczej i Genialnego Przewodnika, Wodza i Nauczyciela klasy robotniczej — Józefa Stalina.

Pięć lat mija dzisiaj od rozpoczęcia pracy przy odbudowie Warszawy, rozpoczęcia planowania nowego miasta — stolicy, budowanej przez wolny naród, który mocnym i zdecydowanym krokiem zmierza do socjalizmu, do zapewnienia dobrobytu wszystkim obywatelom swego kraju, do pełni życia kulturalnego w rodzinie wolnych narodów.

W piątą rocznicę wyzwolenia Warszawy, składając hołd poległym za naszą wolność i nasze dzisiejsze warunki i możliwości pracy i twórczego życia, żołnierzom Armii Radzieckiej i Wojska Polskiego, licznym rzeszom szczerych bojowników Polski Podziemnej i Polski Ludowej o wyzwolenie społeczne i narodowe, działaczom naszych partii rewolucyjnych, którzy powołali do życia Krajową Radę Narodową i skierowali bieg historii Polski na nowe tory — w piątą rocznicę wyzwolenia Warszawy możemy z dumą spoglądać na przebytą drogę i zdobyte pozycje dla wielkiej, twórczej pracy pokojowej w Warszawie, w całym naszym kraju i w wielkim Obozie Pokoju, walczącym i budującym lepszą przyszłość wszystkim narodom i klasie robotniczej całego świata.

Mobilizuje nas do pracy wspaniały plan sześćcioletni, plan budowy podstaw socjalizmu w Polsce i plan budowy nowej Socjalistycznej Warszawy. Mobilizuje nas do pracy wiara i pewność, że gorąco kochający swoje miasto lud Warszawy, jego wspaniała klasa robotnicza, prowadzona przez Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą, spełni z honorem i nie będzie szczędzić wysiłków dla wykonania zadania, które postawione zostało przed naszym pokoleniem.

Mobilizuje nas wreszcie głęboko ugruntowana i scementowana wspólnie przelaną krwią i braterską współpracą wieczysta przyjaźń ze Związkiem Radzieckim, u boku którego, razem ze wszystkimi krajami demokracji ludowej i klasą robotniczą całego świata, kroczymy wspólnie w walce o pokój, niepodległość narodową i ugruntowanie sprawiedliwości społecznej na całym globie ziemskim, wiara i pewność zwycięstwa.

Zwycięsko wykonamy plan 6-letni — rozbudujemy przemysł, podniesiemy dobrobyt, umocnimy pokój, zbudujemy socjalizm!

R. KARASIEWICZ

Członkowie rad narodowych wg. wykształcenia

Ewidencja składu personalnego rad narodowych wykazuje, że najwięcej jest w radach członków z ukończoną szkołą powszechną lub nieukończonym gimnazjum.

Na ogólną ilość członków rad — 95.064 grupa ta liczy 42.885 osób, co stanowi 45,1%.

Drugą z kolei grupę stanowią członkowie, którzy nie ukończyli szkoły powszechnej w ilości — 36.317 osób (38,2%), następnie idą członkowie z ukończonym gimnazjum względnie liceum — 12.914 osób (13,6%). Małą grupę, liczącą 2.948 osób stanowią członkowie z ukończonym wyższym wykształceniem (3,1%).

Jeżeli weźmiemy pod uwagę procentowy stosunek radnych z wykształceniem w zakresie szkoły powszechnej do ogólnej liczby członków rad na terenie poszczególnych województw to przedstawia się on jak następuje:

najwięcej:		
woj. śląskie	—	65,3%
„ poznańskie	—	57,3%
„ gdańskie	—	50,9%
„ pomorskie	—	49,1%
najmniej:		
woj. białostockie	—	28,6%
„ lubelskie	—	30,9%
„ olsztyńskie	—	41,5%

W radach wojewódzkich najwięcej członków z ukończoną szkołą powszechną zasiada w Rzeszowie — 59 (50,4%), w Poznaniu — 57 (57,3%) i w Łodzi — 48 (40,7%), najmniej we Wrocławiu — 19 (16,8%), Gdańsku — 29 (25,9%) i w Krakowie — 32 (26,7%).

W radach powiatowych najliczniejsi są członkowie z ukończoną szkołą powszechną na terenie woj. poznańskiego — 1.100, wrocławskiego — 845 i szczecińskiego — 644; najmniej liczni na terenie woj. kieleckiego — 233, lubelskiego — 293 i białostockiego — 303.

Rady gminne najliczniej obsadzone są działaczami z ukończoną szkołą powszechną w woj. śląskim — 4.138 (42,7%), poznańskim — 3.779 (53,4%) i wrocławskim — 2.482 (45,2%). Najmniej licznie w woj. białostockim — 725 (21,4%), olsztyńskim — 1.035 (36,9%) i łódzkim — 1.127 (27,7%).

Członkowie rad narodowych z nieukończoną szkołą powszechną rozmieszczeni są w poszczególnych województwach, jak następuje:

najwięcej:		
woj. warszawskie	—	4.520 (49,0%)
„ poznańskie	—	3.219 (27,9%)
„ lubelskie	—	3.169 (55,2%)
najmniej:		
woj. gdańskie	—	1.024 (27,9%)
„ śląskie	—	1.167 (13,2%)
„ olsztyńskie	—	1.902 (44,3%)

Jak wynika z powyższej tabelki, największą ilość radnych z wykształceniem niżej poziomu szkoły podstawowej w stosunku procentowym do ogólnej liczby radnych posiadają województwa lubelskie — 55,2%,

warszawskie — 49,0% i olsztyńskie — 44,3%; najmniej województwa: śląskie — 13,2%, oraz poznańskie i gdańskie — po 27,9%.

W miejskich radach narodowych najliczniej zasiadają członkowie z wykształceniem nieukończonym niższym na terenie województw: poznańskiego — 336, szczecińskiego — 298 i wrocławskiego — 276; najmniej jest ich w radach miejskich województw: gdańskiego — 53, lubelskiego — 103 i kieleckiego — 118.

W radach gminnych najwięcej członków z nieukończoną szkołą powszechną jest na terenie województw: warszawskiego — 3.911, poznańskiego — 2.548 i białostockiego — 2.421; najmniej na terenie woj. śląskiego — 896, gdańskiego — 907 i olsztyńskiego — 1.574.

Członkowie rad narodowych z ukończonym średnim zakładem naukowym rozmieszczeni są na terenie poszczególnych województw, jak następuje:

najwięcej:		
woj. poznańskie	—	4.124 (12,3%)
„ wrocławskie	—	1.558 (17,0%)
„ śląskie	—	1.523 (17,3%)
najmniej:		
woj. olsztyńskie	—	512 (11,9%)
„ białostockie	—	550 (11,6%)
„ kieleckie	—	550 (9,7%)

Jeżeli chodzi o poszczególne rodzaje rad narodowych to spośród rad wojewódzkich największą ilością członków z ukończonym wykształceniem średnim wyróżnia się Woj. RN w Białymstoku — 61 (50,8%); dalej idą Rady Wojewódzkie: w Bydgoszczy — 53 (47,8%), w Pruszkowie — 46 (38,3%) i we Wrocławiu — 45 (39,8%).

W radach miejskich najwięcej radnych z ukończonym gimnazjum względnie liceum jest na terenie województwa wrocławskiego — 407, najmniej zaś na terenie województwa olsztyńskiego — 101.

W radach powiatowych działacze z ukończonym wykształceniem średnim najliczniej zasiadają na terenie województw: wrocławskiego — 458, poznańskiego — 362 i śląskiego — 317; najmniej licznie w województwach: kieleckim — 113, białostockim — 140 i gdańskim — 155.

W gminnych radach narodowych członkowie z wykształceniem średnim rozmieszczeni są, jak następuje:

najwięcej:		
woj. śląskie	—	812 (13,7%)
„ poznańskie	—	691 (9,7%)
„ warszawskie	—	655 (9,7%)
najmniej:		
woj. olsztyńskie	—	182 (6,5%)
„ białostockie	—	231 (6,8%)
„ gdańskie	—	235 (10,0%)

Działacze rad narodowych z ukończonym wyższym zakładem naukowym w ilości ogólnej 2.948 osób roz-

mieszczeni są w radach poszczególnych województw, jak następuje:

najwięcej:

woj. śląskie	— 370 (4,2%)
„ wrocławskie	— 353 (3,9%)
„ krakowskie	— 334 (5,1%)

najmniej:

woj. białostockie	— 95 (1,9%)
„ olsztyńskie	— 100 (2,3%)
„ kieleckie	— 113 (2,0%)

W wojewódzkich radach narodowych najwięcej członków z wyższym wykształceniem zasiada: w Krakowie — 36 (30,0%), we Wrocławiu — 35 (31,0%) i w Gdańsku — 34 (30,4%); najmniej w Kielcach — 15 (12,9%), w Bydgoszczy — 16 (14,4%) i w Poznaniu — 18 (16,2%).

Najwięcej członków z wyższym wykształceniem posiadają rady gminne województw: warszawskiego — 89, śląskiego — 84 i krakowskiego — 72; najmniej województw: olsztyńskiego i gdańskiego — po 11 oraz woj. białostockiego — 15.

Rady miejskie najliczniej obsadzone są działaczami posiadającymi wykształcenie wyższe w województwach: śląskim — 172, krakowskim — 144 i wrocławskim — 141; najmniej licznie w województwach: olsztyńskim — 22, białostockim — 28 i lubelskim — 43.

W radach narodowych powiatowych członkowie z wyższym wykształceniem zasiadają na terenie poszczególnych województw, jak następuje:

najwięcej:

woj. wrocławskie	— 143
„ poznańskie	— 98
„ śląskie	— 86

najmniej:

woj. kieleckie	— 16
„ białostockie	— 33
„ łódzkie	— 36

Jak wynika z przedstawionych wyżej zestawień w radach narodowych na szczeblu gminnym ilość członków nie posiadających ukończonej szkoły podstawowej wynosi przeszło 30 tysięcy osób, co stanowi 47,8% ogólnej liczby członków zasiadających w tych radach.

Taki stan rzeczy jest pozostałością polityki oświatowej przedwojennych rządów reakcyjnych. Niewątpliwie z biegiem czasu, szczególnie zaś po zakończeniu 6-letniego planu, stan oświaty na wsi podniesie się tak, że w radach narodowych na szczeblu gminnym zasiadać będą w większości działacze z ukończoną szkołą podstawową.

Na zagadnieniu wykształcenia kończymy omawianie ewidencji składu personalnego rad narodowych wg stanu na 1 czerwca 1949 roku.

Niewątpliwie niektóre dane zawarte w kilku kolejnych artykułach na łamach „Rady Narodowej“ częściowo nie są już aktualne. Być może, że niektóre prezydium rad narodowych wyciągnęły już odpowiednie wnioski z danych liczbowych, dotyczących ich terenu i naprawiły takie czy inne błędy, wynikające z analizy. Tym niemniej troska o właściwy skład rad jest stałym obowiązkiem prezydiów rad narodowych. Dotyczy to szczególnie zmian na odcinku pochodzenia socjalnego członków i wykonywanego przez nich zawodu oraz wprowadzenia w szeregach radnych większej ilości kobiet, a także bezpartyjnych.

Dr J. TURZAŃSKI

Projekt stałej kolonii wypoczynkowej dla dzieci i młodzieży

Nazwą „Kolonia Wypoczynkowa“ określamy kompleks obiektów, leżących w pewnej ściśle oznaczonej miejscowości, a który klimatem, położeniem, rodzajem zabudowań, wyposażeniem i stworzonymi warunkami umożliwia pełne korzystanie ze zdrowotnych wartości przyrody, jakimi są słońce, powietrze, woda oraz odpowiednie odżywianie.

W Polsce Ludowej ruch kolonijny przybiera niezwykle na sile i ogarnia bardzo szerokie masy dzieci, nie tylko miejskich ale i wiejskich. Inicjatywę w tworzeniu kolonii wzięły w ręce Ministerstwa: Zdrowia, Oświaty, Pracy i Opieki Społecznej, a następnie partie i związki zawodowe.

Obserwując kolonie nasze od 3-ich lat i to z bliska, chciałbym na ten temat wypowiedzieć kilka krytycznych uwag.

Przed wszystkim kolonie urządzi się corocznie za każdym razem w innym budynku i w innej miejscowości. Obiekt przeznaczony na kolonie letnie jest na przyjęcie kolonii zupełnie nieprzygotowany. Za każdym razem improwizuje się i to w bardzo krótkim czasie przed uruchomieniem kolonii. Budynek przeznaczonym na kolonie jest zazwyczaj jakiś pałacyk, przeważnie

zdeprawowany. Dzieci wprowadzają się do budynku niewybielonego, a co najmniej z grubsza wymiecionego. Po wyjeździe dzieci budynek pozostaje przez cały rok bez opieki, bez konserwacji, a co gorsze odbywa się w nim dalsza dewastacja.

Obserwowałem wypadki, że dzieci przybywające na kolonie spały na posadzce, mając pod sobą cienką warstwę słomy a raczej mierzwy, zamiast mieć przygotowane jasne, miłe i czyste sypialnie. Przecież dziecko nie po to przybywa na kolonię letnią, aby mieć warunki życiowe gorsze niż u siebie w domu.

Personel kolonii jest zazwyczaj zahukany, zakłopotany i zmęczony ciągłym improwizowaniem i opanowywaniem trudności. Dzieci stają się nerwowe i pragną powrócić do domu. Kolonia zamiast spełnić swoje zadanie, tj. wzmocnić dziecko na ciele i duchu, staje się złym przykładem dla młodego pokolenia.

Nie przypuszczam, by ten mój krótki szkic naszych dotychczasowych kolonii był bardzo przesadzony.

Dziecko miejskie, a w naszych warunkach i wiejskie, żyje w okresie swojego rozwoju przedszkolnego i szkolnego — w warunkach często niehigienicznych i nienormalnych. Szczególnie jednak odnosi się to do dziecka

miejskiego. Przez odwracanie się od przyrody zaczyna się karłowacenie naszego młodego pokolenia. Gdybyśmy temu nie przeciwdziałali, mogłoby to pociągnąć za sobą fatalne skutki. Rozbudowa miast, stojących się centrami przemysłowymi, powoduje, że człowiek żyje dziś w warunkach, będących wyraźnym zaprzeczeniem podstawowych zasad i wymogów zdrowotności. Tu nie tylko brak słońca i powietrza, ale panują warunki, w których rozwija się nasz wróg nr 1 — bakterie a przede wszystkim gruźlica. Nie trzeba chyba długo tłumaczyć, że najbardziej narażonym na te choroby jest organizm młody. Wystarczy uważnie przejrzeć wyniki szpecień przeciwgruźliczych.

Prócz tego okrutne warunki lat wojennych, jak i bezpośredni okres powojenny pogłębiły jeszcze niedostateczność środków we wszystkich jego dziedzinach, nieodzownych dla normalnego wychowania dziecka i młodzieży i to w sensie fizycznym. Obowiązkiem naszym staje się bezwzględnie udzielanie młodemu pokoleniu jak najdalej idącej pomocy. Dziecko zmuszane do odbywania nauki w ciasnych i dusznych lokalach, do spania w niehigienicznych warunkach, wymaga corocznie chociażby kilkutygodniowego wyrwania go z tego niezdrowego środowiska i przeniesienia do warunków, w których będzie mogło korzystać z przyrody. Należałoby więc w miejscach najbardziej się do tego nadających pobudować kompleksy pomieszczeń i racjonalnego zakwaterowania dzieci i młodzieży, parniętając, że organizowanie takiej imprezy ma mieć charakter ciągły — całoroczny i, że do opracowania takiej koncepcji trzeba przystąpić na najszerszych podstawach ideowych i gospodarczych, wypełniających całość wielki, ogólnospołeczny. Z tego widać np., że dziecko, przebywające na kolonii nie może mieć warunków gorszych niż w domu, przyjąwszy, że dzieci idące na kolonie, nie przychodzą z pałaców.

Kolonia dla dzieci i młodzieży ma stworzyć nie tylko warunki fizyczne, ale też odpowiednią atmosferę duchową. W okresie kolonijnym otoczenie dziecka ma być zorganizowane w ten sposób, by dawało wyniki o charakterze trwałym, zarówno w zakresie zdrowia fizycznego i jak i higieny psychicznej. Trzeba pamiętać o tym, że psychologia zajmowała się do niedawna prawie wyłącznie dzieckiem ze sfer tak zwanych lepszych; dzieckiem proletariackim i dzieckiem chłopskim zaczęto się zajmować dopiero niedawno. Wiemy np., że w psychice dziecka proletariackiego trudne warunki materialne bytowania i wpływ bezustannych zmagania się rodziny z niedostatkiem rozwija w nim instynkt samozachowawczy i dyspozycje do silnej postawy w walce o byt. Zastanawiającą cechą dziecka proletariackiego i chłopskiego jest szybki rozwój zmysłu praktyczności, nakładający nań wewnętrzny obowiązek pracy. Jakże często spotykamy się w tej sferze społecznej ze zdumiewającym zjawiskiem czynnego i pożytecznego poczucia samodzielności. Takie nastawienie się psychiki prowadzi w dalszym ciągu rozwoju do wysokiego poczucia wspólnoty, nakazującej dążyć po drodze wspólnych interesów rodziny i społeczności. Jasne, że tego rodzaju dyspozycje trzeba kształcić w odpowiednim kierunku i to jest też jednym z zadań kolonii.

Też urazów obciąża zbyt często dzieci wszelkich typów, urazów niedostrzeżonych przez rodziców, lecz do strzeżonych świeżym spojrzeniem krytycznego wychowawcy kolonijnego. W specyficznej atmosferze ży-

cia kolonijnego, we wspólnocie, wśród której nie ma miejsca na jakiegokolwiek różniczkowanie między jej uczestnikami, w przyjaznym, serdecznym przenikaniu się dzieci — znikną wytworzone urazy bezpowrotnie. Kolonia ma do spełnienia dalsze zadania wychowawcze. Dziecko bowiem wykazuje wczesne tendencje do poddawania się autorytetowi innych osobników, stojących wyżej od niego. Ten instynkt natury moralnej graniczy w psychice dziecka z uleganiem zasadzie przystosowalności. Tam, gdzie dziecko tego instynktu nie wykazywało, pobyt na kolonii, chwile wspólnie przeżywanego radości, stopniowo będą usuwały wady jego nastawienia psychicznego i zbliżą dzieci do tego niespotykanego w jego życiu środowiska. Kolonia letnia nie powinna być wypełnieniem części składowej pewnego biurokratycznego zadania — jak to czasem bywa — lecz powinna być rozpatrywana z punktu widzenia li tylko dziecka i jego dobra.

Najważniejszym celem kolonii letnich to wyrównanie błędów w młodym ustroju, spowodowanych niewłaściwymi warunkami bytowania dziecka. Do wyrównania tych błędów potrzeba nam sześć do ośmiu tygodni w roku. W tym też czasie chcemy stworzyć również w dziecięcym organizmie zapas sił dla bytowania w niekorzystnych warunkach po powrocie z kolonii. Najważniejszymi czynnikami organizacyjnymi kolonii — to wychowawca i lekarz.

Wychowawca ma za zadanie znalezienie tych braków w psychice dziecka, które wywołały wyczerpanie psychiczne lub niedociągnięcia w nauce. Dopomoże mu w tym lekarz, który znajdzie w jednym wypadku jakieś braki w odżywianiu, w innym jakieś zaburzenie w gruczołach o wewnętrznym wydzielaniu. Tak wychowawca jak i lekarz muszą być dobrymi psychologami. Pomocą szkolną na kolonii powinna być przyroda i zabawy ruchowe. Wiemy, że szkoła ze swoimi obowiązkami wypełniają dziecku cały tydzień. Wakacje ustanowione dla dziecka jako odpoczynek nie mogą tego dziecka w niczym obciążać. Wakacje te cechować powinna pełna swoboda, dająca dziecku możliwość życia według prawideł ustalonych przez przyrodę.

Ustrój dziecka bytującego w warunkach niekorzystnych przez cały rok, wymaga jednak powolnego i stopniowego dawkowania życiodajnych sił przyrody, inaczej działanie tych sił może być niekorzystne dla organizmu. Tu właśnie zaczyna się rola lekarza. Jak już wspomniałem lekarz kolonijny ma posiadać duży zasób znajomości duszy dziecięcej. Tak lekarz jak i higienistka powinni swoim postępowaniem wytworzyć dookoła swych czynności taką atmosferę, że dziecko widząc w nich będzie starszych od siebie przyjaciół. Jednym słowem personel lekarsko-pomocniczy musi być odpowiednio przeszkolony. Lekarz kolonii musi czuwać nad zdrowiem dziecka, tak, by po wyjeździe z kolonii mógł o każdym dziecku dać informacje czy to lekarzowi szkolnemu, czy też opiekunom. Pomoc lekarska udzielana na kolonii nie może być dorywczą, ograniczającą się do nagłych wypadków.

Stacja przyjęć na kolonii powinna każde dziecko na miejscu przebadać, szczególnie pod względem sanitarnym. Kolonia powinna mieć izolatkę i małą izbę chorych. Dziecko powinno być też zbadane pod względem psychologicznym, aby można było dzieci odpowiednio rozmieścić po sypialniach.

Kolonia powinna mieć swój własny środek lokomocji oraz komunikację telefoniczną. Nie należy też zaniedbywać strony estetycznej kolonii, izby chorych, czy izby przyjęć. Wreszcie jednym z najważniejszych czynników w życiu kolonijnym powinno być odżywienie. Trzeba bowiem pamiętać o tym, że posiłki dla dzieci nie mogą to być porcje, bezmyślnie zmieszanych i zgotowanych produktów, lecz składniki posiłków muszą być dobrane zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym według norm, ustalonych przez władzę lekarską. Kuchnia na koloniach, to nie garnek, do którego wrzu-

ca się to, czego jest najwięcej w magazynie, lecz winna ona być pracownią laboratoryjną, w której przygotowuje się siłę pędną i materiał budulcowy dla młodego, dopiero rozwijającego się organizmu. Kierować kuchnią na kolonii nie może ten, który umie jedynie gotować, ale ten, który umie przemyśleć ile i jak zgotować. Musi znać zapotrzebowanie młodych organizmów i głębokosi sens doboru składników pożywienia. Musimy bowiem stale mieć na uwadze, że celem kolonii jest dobro naszego przyszłego pokolenia.

K. URBANKOWSKI

Budżety władz lokalnych w ZSRR

Rola budżetów lokalnych

Podstawę dla systemu budżetów lokalnych w Związku Radzieckim stwarzała już konstytucja z 1918 roku. Konstytucja ta stanowiła, że system budżetowy Związku Radzieckiego składa się z budżetu ogólnopaństwowego i z budżetów lokalnych. Wprowadzony system budżetów lokalnych był bardzo ważnym krokiem w dziedzinie uporządkowania gospodarki i finansów Związku Radzieckiego. Lokalnym budżetom przekazana została część wydatków na utrzymanie miejscowych organów administracyjnych, powszechne akcje społeczno - kulturalne oraz finansowanie przedsiębiorstw o charakterze lokalnym. To wyodrębnienie budżetów lokalnych z budżetu ogólnopaństwowego stało się poważnym bodźcem do lepszego wykorzystania majątku lokalnego oraz do podniesienia rezultatów eksploatacji drobnych przedsiębiorstw przemysłowych, znajdujących się pod zarządem rad lokalnych. Poza tym, budżety lokalne, oparte całkowicie na dochodach podatkowych i zwiększeniu dochodowości przedsiębiorstw, były niezależne od emisji pieniędzy papierowych, a przez to stanowiły ważny czynnik stabilizacji waluty radzieckiej.

W roku 1930 wskutek dalszej przebudowy struktury gospodarczej Związku Radzieckiego powstała konieczność uzupełnienia i zmiany podstaw finansowych lokalnych. Kolektywizacja rolnictwa i związana z tym konieczność zbliżenia rad wiejskich do życia wsi, spowodowały powszechne wprowadzenie budżetów rad wiejskich. Rozporządzeniem z 21 grudnia 1931 r. przeprowadzono dalsze wzmocnienie źródeł dochodów budżetów republikańskich i lokalnych za pomocą zmiany trybu przekazywania podatku obrotowego do budżetów republikańskich i lokalnych. Zamiast absolutnych cyfr podatku obrotowego ustalono udziały procentowe od terytorialnych kontyngentów podatku na rzecz budżetów republikańskich a przez nie i lokalnych.

Dzisiaj obowiązująca konstytucja z r. 1936 zasadniczo ujęcia tego nie zmienia.

Reasumując powyższe, podkreślić należy, że dochody budżetów lokalnych oparte są głównie na akumulacji dochodów gospodarki społecznej. Akumu-

lacja ta ujęta jest bądź w formie podatku obrotowego, bądź w formie przelewów nadwyżek z eksploatacji do budżetów.

Struktura dochodów budżetów lokalnych

Budżety krajów, okręgów i miast oparte są na następujących dochodach:

1. z działalności gospodarczej i przedsiębiorstw

a) udziały w zysku przedsiębiorstw o znaczeniu lokalnym (lokalnych trustów przemysłowych i kombinatów następujących gałęzi przemysłu: lekkiego, tekstylnego, spożywczego, rybnego, mięsnego, mleczarskiego, materiałów budowlanych itp.). Przedsiębiorstwa podlegające radom lokalnym nie odprowadzają do budżetu lokalnego całego zysku, lecz tylko określoną procentowo część (do 25 proc.). Pozostała część zysku odprowadzają na rachunki specjalne krajowych funduszy przemysłu lokalnego. Określona część zysku pozostaje w przedsiębiorstwie na zwiększenie środków obrotowych i inwestycje socjalne dla pracowników.

b) obok udziałów w zyskach przedsiębiorstw przemysłowych i rzemieślniczych, rady lokalne czerpią największe dochody z lasów o znaczeniu gospodarczym i lokalnym. Wielkie przedsiębiorstwa państwowe potrzebujące drewno do produkcji, są w poszczególnych przypadkach zwalniane od płacenia za drewno, jeżeli wycięcie przeprowadzą własnymi środkami. Pozostałe przedsiębiorstwa otrzymują drzewo po cenach ustalonych przez Radę Ministrów ZSRR na wniosek Ministerstwa Przemysłu Drzewnego. Wyrąb drzewa z lasów o charakterze lokalnym planują rady okręgowe. Głównymi odbiorcami są kołchozy, szkoły, szpitale i drobni konsumenci w miastach. Zyski z gospodarstwa leśnego objęte są zasadniczo budżetami okręgowymi lub miejskimi, a wyjątkowo wiejskimi;

c) przychody z eksploatacji surowców lokalnych. Są to bądź dochody z produkcji własnej,

bądź opłaty dzierżawne wynajętych kamieniołomów, terenów obfitych w glinę lub piasek, wapienników itp. Przedsiębiorstwa wyrabiające kostkę kamienną dla potrzeb komunikacyjnych zwolnione są od płacenia opłat dzierżawnych. Nawet niskie dochody z tych dzierżaw są bardzo ważne dla kontroli eksploatacji tych surowców i materiałów, a przez to dla planowania rozwoju przemysłu lokalnego i rozwoju budownictwa;

- d) przelewy nadwyżek z urzędzeń komunalnych, przedsiębiorstw komunalnych i majątku komunalnego. Liczne przedsiębiorstwa komunalne prowadzą swą gospodarkę według zasad rozrachunku gospodarczego i pod tym względem nie różnią się od przemysłowych trustów i kombinatów o znaczeniu miejscowym. Odnosi się to w szczególności do przedsiębiorstw komunikacyjnych, elektrowni i gazowni. Pozostałe urzędzenia komunalne są prowadzone bezpośrednio przez poszczególne wydziały komitetów wykonawczych rad lokalnych i są bezpośrednio włączone do odcinkowych budżetów tych wydziałów. Są to: gospodarka mieszkaniowa, kanalizacja, rzeźnie, gospodarstwa rybne i urzędzenia dla rybołówstwa, targowice, budynki handlowe (wynajmowane organizacjom handlowym) i inne.

2. Z podatków i opłat lokalnych

Są to: podatek od budynków, opłata gruntowa, opłata od zabaw, środków komunikacyjnych, od właścicieli owiec i opłaty targowe. Podatek od budynków wynosi dla państwowego funduszu mieszkaniowego (którym zarządzają rady lokalne), spółdzielczych budynków mieszkalnych i budynków przedsiębiorstw państwowych 0,5 proc. a dla pozostałych właścicieli 1 proc. kosztu nabycia lub budowy budynku. Opłata gruntowa dotyczy przede wszystkim gruntów używanych do celów innych aniżeli uprawa. Sowchozy a częściowo i kolchozy są zwolnione od płacenia opłaty gruntowej. Opłaty od środków komunikacji i od właścicieli owiec mają charakter fakultatywny. Pozostałe opłaty muszą być pobierane przez wszystkie rady lokalne. Innych opłat jak wyżej wspomniane nie mogą rady lokalne pobierać.

3. Z udziałów w podatkach państwowych.

Trzecią grupę dochodów budżetów lokalnych stanowią podatki państwowe przekazywane bezpośrednio do budżetów lokalnych. Są to: podatek dochodowy od dochodu organizacji gospodarczych i spółdzielczych (kolchozów, arteli) opłaty od zezwoleń na połów ryb i państwowa opłata za czynności urzędowe (notarialne, sądowe, finansowe, za śluby i rozwody, za paszporty, za zezwolenia na wykonywanie rzemiosła, za prawo budowy, za zezwolenia na eksploatację kamieniołomów i inne).

Dochody z działalności gospodarczej, podatki i opłaty lokalne i podatki państwowe przekazywane do budżetów lokalnych tworzą tzw. stałą część pokrycia wydatków budżetów lokalnych. Dla przeważnej większości

gmin, miast, okręgów i krajów dochody te nie wystarczają na pokrycie wszystkich potrzeb, przewidzianych w budżecie.

Różnicę między stałą częścią pokrycia a całością przewidzianych w budżecie potrzeb, pokrywa się z tzw. dochodów wyrównawczych, określanych indywidualnie dla każdej rady.

4. Dochody wyrównawcze.

Dochody wyrównawcze polegają przede wszystkim na udziale w ogólnopństwowych dochodach budżetowych. Chodzi tu o udział w podatku obrotowym. Udział ten określony jest procentowo od całej sumy podatku obrotowego, uzyskanego na terenie działania danej rady. Obok odliczeń od podatku obrotowego, niższe rady otrzymują w ramach dochodów wyrównawczych także odliczenia od niektórych innych podatków państwowych, jak np.: podatku dochodowego od osób fizycznych, podatku z operacji nietowarowych, z dochodów ośrodków maszynowo-traktorowych, z podatku dochodowego, pobieranego od dochodu kolchozów i podatku rolniczego. Udziały w podatku obrotowym są najważniejszym źródłem pokrycia wydatków budżetów republik, krajów i okręgów. Dla rad wiejskich wchodzi w grę drobne podatki: dochodowy podatek kolchozowy i podatek rolniczy, który płacą kolchoźnicy od dochodów własnego gospodarstwa, członkowie arteli wiejskich i komun. członkowie mieszanych spółdzielni przemysłowo-rolniczych i członkowie spółdzielni rybackich.

Dużą część dochodów wyrównawczych stanowią też udziały w pożyczkach państwowych.

Wyrównywanie budżetów rad za pomocą procentowo ustalonych udziałów w podatkach państwowych, zróżniczkowanych dla każdej rady lokalnej, jest najciekawszą rzeczą w radzieckim systemie budżetowym. Udziały te pobudzają bezpośrednio, materialne zainteresowanie rad lokalnych przebiegiem procesów produkcyjnych, a przez to i wysokością dochodów podatkowych. Wysokość procentowego udziału w dochodach z podatku obrotowego ustala corocznie dla republik związkowych Rada Najwyższa ZSRR przy uchwalaniu budżetu państwowego.

Regulowanie dochodów budżetowych za pomocą udziału w podatkach może okazać się czasami niedostateczne, ponieważ stawki procentowe mogą okazać się zbyt sztywne. W dużej ilości gmin i okręgów powstaje, pomimo zapewnionej części dochodów stałych i dochodów wyrównawczych z udziału w podatkach, pewien deficyt i odwrotnie — szereg gmin i okręgów ma nadwyżki wskutek szybkiego rozwoju przemysłu lokalnego i wzrostu dochodów podatkowych. Celem wyrównania i tych przypadków deficytu lub nadwyżki, rada nadrzędna tworzy fundusz, który jest zasilany w miarę potrzeby z własnych środków budżetowych, tak, by mógł udzielać dotacji finansowo słabszym, niższym radom. Takie fundusze wyrównawcze tworzone są jedynie wyjątkowo w wypadku, gdy nie można przeprowadzić bezpośredniego wyrównania budżetu za pomocą zmian stawek procentowych lub zastosowania innych metod budżetowych.

Z doświadczeń działacza terenowego

M. JAKIMIAK

Insp. W. R. N.
w Lublinie

Z doświadczeń inspektora rad narodowych

Praca inspektorów rad narodowych jest pracą nową. Inspektor rad nie ma tradycyjnie ustalonych form oraz ściśle określonego zakresu pracy. Dlatego musi on z konieczności wykazywać większą dozę osobistej inicjatywy, musi mieć rozwinięty zmysł organizacyjny oraz rozumieć potrzeby chwili i znać aktualne potrzeby terenu. W pracy swej staje on często przed nowymi problemami z zakresu działalności rad narodowych. Pomocą w rozwiązywaniu tych problemów mogą być doświadczenia innych inspektorów. Dlatego też inspektorzy rad narodowych winni nawzajem informować się o swoich spostrzeżeniach i trudnościach.

Pomoc sąsiedzka w rolnictwie i odbudowie

W czasie inspekcji stwierdza się często obojętny stosunek rad narodowych do tego zagadnienia. Jest dość powszechne tłumaczenie, że na wsi istnieje tradycyjna pomoc sąsiedzka, że ludzie sobie nawzajem pomagają. Nie wnika się w to, że często kryje się pod tym wyzysk małorolnego chłopca przez bogaczy wiejskich.

Fundusz gospodarki mieszkaniowej i akcja „R”

Ważna jest kontrola F.G.M., gdyż często przez słabą działalność komitetu lokalnego F.G.M. nie są w sezonie rozpoczęte remonty kapitalne i fundusze lokalne z F.G.M. nie są całkowicie i racjonalnie wykorzystane. Zarządy gminne nie zawsze odprowadzają sumy F.G.M. do banku. Nie przestrzega się tego, aby dokumentacja techniczna i prawna oraz przygotowania materiałowe były dokonane jeszcze w okresie przedbudowlanym.

O składzie rad narodowych i przyczynach ich niedomagań

Rady narodowe winny mieć swój kręgosłup klasowy i ideowy. Tymczasem panuje jeszcze niewiara w inicjatywę twórczą mas ludowych. Obserwuje się w radach powiatowych i miejskich za duży odsetek pracowników umysłowych, który przekracza nieraz 70

procent ogółu radnych, a taki stan jest niezdrowy, gdyż wpływa na zbiurokratyzowanie się rad, na osłabienie i zanik inicjatywy mas ludowych poprzez rady. Władzę polityczną w obecnym okresie ma klasa robotnicza w sojuszu z mało i średniorolnym chłopstwem, dlatego też trzonem rad narodowych winni być robotnicy, rzemieślnicy oraz mało i średniorolni chłopi.

Skład rad narodowych pod względem politycznym również wykazuje niezdrowy objaw odrywania się od bezpartyjnych mas ludowych. Rzuca się również w oczy minimalny udział kobiet w radach, gdyż w powiatowych i miejskich radach jest zaledwie kilka procent (2 — 3 kobiety), a w gminnych radach kobiety są rzadkością.

Do rad winno wejść więcej przedstawicieli młodzieży.

Nierównomierny rozkład pracy

Dalszym błędem w działalności rad jest to, że wielu radnych należy do kilku organizacji społecznych i pracą ich jest rozproszkowana. Również czynności w radzie nie są jednakowo rozłożone na poszczególnych członków. Jednostki bardziej aktywne, społeczne są przeciążone pracą, z której często nie mogą się wywiązać, a to wpływa na zanik odpowiedzialności rady.

Krytyka i samokrytyka

Na posiedzeniach zdarzają się wypadki krępowania głosów krytycznych skierowanych do niektórych jednostek lub organów naszej administracji, spółdzielczości, urzędów itp. Ta krytyka, o ile wychodzi szczególnie z ust bezpartyjnych robotników, rzemieślników, mało i średniorolnych-chłopów nie może być krępowana, gdyż to daje nam orientację o potrzebach terenu i niedociągnięciach naszego aparatu wykonawczego. Również sprawozdania instytucji i urzędów składane na posiedzeniach plenarnych winny zawierać samokrytyczną ocenę swej działalności.

JOZEF BARTNICKI

Inspektor Woj. Radj Narod.
w Łodzi

Uwagi na temat pracy rad narodowych

Celem okólnika, czy zarządzenia jest częstokroć zlecenie wszczęcia jakiejś akcji lub poprawienie przebiegu już wykonywanej akcji.

Rady narodowe otrzymują szereg okólników i zarządzeń. Prezydium rad narodowych, zwłaszcza powiatowych po otrzymaniu okólnika i po odczytaniu jego treści przez referującego podejmują uchwałę „przyjąć do wiadomości i zastosowania”.

Taki sposób przyjmowania okólnika, czy zarządzenia nie wystarczy.

Po otrzymaniu okólnika i po zapoznaniu się z jego treścią, o ile odnosi się do zagadnień związanych z działalnością komisji, winno się także skierować do odnośnej komisji z poleceniem szczegółowego opracowania sposobu wykonania zadania zleconego na mocy otrzymanego okólnika czy zarządzenia (zalecenia).

Komisja, analizując sposoby wykonania, wybiera najlepsze, opierając je o sytuację terenową, warunki materialne, przewidując jednocześnie efekty społeczno-po-

lityczne i gospodarcze jakie będzie można osiągnąć z takiego, a nie innego wykonania.

W ten sposób opracowane zagadnienie komisja w formie wniosku kieruje z powrotem do prezydium, które po rozpatrzeniu i ewentualnym wprowadzeniu poprawek zatwierdza i przesyła okólnik do organu wykonawczego, czy rady narodowej niższego stopnia wraz z własnymi wytycznymi, opartymi na wniosku komisji. Sposób wykonania okólnika i zarządzenia, które nie dotyczą żadnych z komisji — opracowuje prezydium w sposób analogiczny bez współudziału komisji.

Niektóre okólniki czy zarządzenia wskazują wprawdzie pewne sposoby wykonania zalecenia, są to jednak raczej wytyczne, pomagające się zorientować jak w danym wypadku należy postąpić, inicjatywa ostatecznego wykonania pozostawiona jest radom narodowym, które znając właściwości swego terenu mają możliwości jak najlepszego rozwiązania zagadnienia. Oczywiście, że najlepiej opracowany sposób wykonania nie może jednak paczyć głównej myśli przewodniej, zawartej w okólniku i nie może zbyt długo opóźniać jego wykonania w terenie. Ma on jednak na celu, poza poszukiwaniem sposobów i form jak najlepszej realizacji, jednocześnie pouczanie organów niższego stopnia.

Akcje zlecone.

Rady narodowe wykonują cały szereg różnych akcji państwowych o znaczeniu społecznym i społeczno-gospodarczym, jak: zwalczanie analfabetyzmu, likwidacja odłogów, zalesianie nieużytków, pomoc sąsiedzka w rolnictwie oraz odbudowie wsi itp.

Przebieg tych akcji w świetle sprawozdań i ustalonych faktów jest niewłaściwy z powodu zbyt małego

zainteresowania i kontroli ze strony prezydium rady narodowej.

Każda akcja winna być wykonywana przy udziale członków rady oraz jak najszerszego ogółu społeczeństwa, kontrola zaś prowadzona w czasie wykonywania w celu uzyskania możliwości bezpośredniej interwencji ze strony prezydium w kierunku usuwania błędów i usterek w przebiegu akcji.

Wykonanie uchwał.

Stwierdzono podczas inspekcji, że prezydium rad narodowych nie prowadzi ścisłej i stałej kontroli wykonania uchwał. Podjęte uchwały przesyła się do organów wykonawczych, nie troszcząc się w należyty sposób o ich wykonanie — odnosi się to szczególnie do uchwał, które podejmowane są w celu szybkiego zlikwidowania usterek natury gospodarczej czy społecznej. Organ wykonawczy, przyjmując uchwałę, częstokroć nie spieszy się z wykonaniem, nie będąc związany żadnym terminem. Byłoby wskazane, aby prezydium przysyłając wyciąg uchwały, stawiało w nim lub w załączonym piśmie przewodnim przewidziany termin wykonania, żądając w określonym czasie sprawozdania wraz z podaniem sposobu wykonania.

Prezydium rady narodowej po otrzymaniu sprawozdania z wykonania uchwały, powinno takowe rozpatrzyć na swym posiedzeniu, aby przeanalizować — czy organ wykonawczy podczas wykonywania nie spaczył myśli przewodniej, jaka przyświecała radzie w momencie podejmowania uchwały. W wypadku wątpliwym, prezydium rady winno zlecać komisji kontroli skontrolowanie, czy uchwała została wykonana w sposób istotnie podany w sprawozdaniu.

WŁADYSŁAW STRZELECKI

Zagadnienie polsko-radzieckie w pracy rad narodowych województwa łódzkiego

Jednym z zadań rad narodowych jest włączenie społeczeństwa do konstruktywnej pracy dla Polski Ludowej, jest mobilizacja sił w walce o trwały pokój. Stąd też żywym są w życiu i pracy rad narodowych zagadnienia polsko-radzieckie, rola i znaczenie Kraju Rad w budownictwie socjalizmu i gruntowaniu pokoju światowego.

Szeregi TPPR na terenie województwa łódzkiego wzrosły w ostatnim miesiącu Pogłębienia Przyjaźni Polsko-Radzieckiej o 100% w stosunku do stanu sprzed miesiąca, do stycznia o 150%. Nastąpiło to m. in. w wyniku żywej pracy rad narodowych. Rady na swych plenarnych posiedzeniach w Miesiącu Pogłębienia Przyjaźni omówiły zagadnienia: „Związek Radziecki przodującą siłą w walce o pokój“, „Jak masy ludowe rządzą w ZSRR“, „Rolnictwo Związku Radzieckiego przodującym rolnictwem świata“.

Doniosłe wydarzenie — 70-tą rocznicę urodzin Wielkiego Wodza mas pracujących świata, Generalissimusa Józefa Stalina — uczciły należycie rady narodowe. Na plenarnych posiedzeniach rad wszystkich szczebli ogłoszono referaty o życiu i pracy wielkiego Obrońcy Pokoju. Gminne rady w powiecie rawsko-mazowieckim połączyły rocznicę Stalinowską z walką z analfabetyzmem i planem pracy na rok 1950. Rady te dały wyraz przekonaniu, że najlepszym dowodem czci dla Generalissimusa Józefa Stalina jest stworzenie pełnych warunków wyzwolenia człowieka i konstruktywna praca.

Inne znowu rady po wysłaniu depesz do Generalissimusa Stalina, wśród burzliwych oklasków i wielkiego entuzjazmu podejmowały konkretne zobowiązania. Np. Rada Miejska w Radomsku postanowiła wyremontować ulicę Stara Droga, przy której w jednym z domów zatrzymał się Stalin w roku 1912 w czasie swej podróży do Krakowa.

Z życia rad narodowych

METODY PRACY WOJEWÓDZKICH RAD NARODOWYCH W SZCZECINIE, GDAŃSKU I OLSZTYNIE

Dokonując przeglądu rocznych planów pracy wojewódzkich rad narodowych ustalono, że rady narodowe szukają coraz to lepszych form, któreby wyczerpywały i załatwiały wszystkie ich zadania, odpowiednio wiązały prace wojewódzkich rad narodowych z radami narodowymi niższego stopnia i zapewniały jak najlepsze i wszechstronne wykonanie zakreślonych planami zadań publicznych.

Dla przykładu należy przytoczyć sposoby pracy WRN Szczecin, Gdańsk i Olsztyn.

WRN Szczecin

1. Prace WRN w poszczególnych miesiącach wypełniają zagadnienia, które są załatwiane w ten sposób, że właściwe urzędy, instytucje i przedsiębiorstwa składają na plenum WRN sprawozdania, które z kolei poddawane są krytycznej ocenie właściwych komisji WRN i radnych (przeważnie z terenu) oraz w wyniku krytycznej oceny stanowią przedmiot ewentualnych uchwał.

2. PRN i MRN (miast wydzielonych) pracują w identyczny sposób te same zagadnienia o miesiąc wcześniej oraz nadsyłają niezwłocznie wyniki swoich prac Prezydium WRN dla umożliwienia zapoznania się z nimi przez komisje WRN przy opracowywaniu zagadnień w skali województwa.

3. GRN i MRN (miast niewydziałonych) pracują te same zagadnienia w terminie, który umożliwi zapoznanie się z wynikami ich prac komisjom PRN przy opracowywaniu zagadnień w skali powiatu. Prezydium PRN wydaje odpowiednie zalecenia, koordynujące GRN i MRN pod względem rzeczowym i czasowym.

4. Terminy do składania sprawozdań przez instytucje, urzędy i przedsiębiorstwa są wyznaczane na miesiąc przed posiedzeniem rady, by umożliwić odpowiednim komisjom opracowanie sprawozdania.

5. Rady narodowe, które nie mają zagadnień morskich uzupełniają swoje plany innymi zagadnieniami z tym, że te, które znajdują się w planie WRN muszą być opracowane na szczeblu niższym.

WRN Gdańsk

1. W podobny sposób jak WRN Szczecin, WRN Gdańsk ustaliło zasady pracy z niewielkimi odchyleniami.

Sprawozdania kierowników władz instytucji i przedsiębiorstw na zebraniach plenarnych składane są bądź bezpośrednio przez nich samych, bądź też referowane przez członków komisji w wyniku dokonanych badań przedstawionych sprawozdań i kontroli bezpośredniej.

2. Celem dalszego zbliżenia rad narodowych do ludności, odbywają się w miastach przynajmniej raz na kwartał posiedzenia plenarne rad narodowych w większych ośrodkach pracy przy udziale pracowników okolicznych zakładów i mieszkańców.

Rady powiatowe odbywają okresowo swoje posiedzenia w gminach a rady gminne w gromadach.

3. Dla zacieśnienia łączności rad hierarchicznie wyższych z niższymi członkowie prezydium rad wyższych bywają na posiedzeniach plenarnych rad niższego stopnia.

WRN Olsztyn

1. WRN Olsztyn w rocznym planie pracy poświęca każdemu zasadniczemu zagadnieniu jedno swoje posiedzenie plenarne.

2. Każde zagadnienie zasadnicze wchodzące pod obrady WRN musi być uprzednio dokładnie opracowane na szczeblu powiatu przez PRN a na szczeblu gminy przez GRN na posiedzeniach plenarnych.

3. Czasokres rozpracowania zagadnienia zasadniczego wchodzącego pod obrady rad narodowych został skrócony z 3 do 2 miesięcy.

Posiedzenia GRN przeprowadza się w okresie ostatniej dekady miesiąca lub w pierwszej dekadzie miesiąca następnego tj od 20 — 10.

Szczegółowy kalendarz posiedzeń GRN ustala Prezydium PRN.

Czas od 10 — 15 każdego miesiąca przeznaczony jest na opracowanie przez prezydium GRN materiałów z posiedzeń plenarnych GRN dla przedstawienia ich na posiedzenia plenarne PRN.

Posiedzenia PRN są przeprowadzane w drugiej połowie miesiąca do dnia 5 następnego miesiąca tj.

od 15 — 5-go, wg kalendarza ustalonego przez Prezydium WRN dla poszczególnych PRN.

Czas od 5 — 15-go każdego miesiąca przeznaczony jest na opracowanie przez prezydium PRN materiałów z posiedzeń plenarnych PRN dla przedstawienia ich na posiedzenia plenarne WRN.

System ten daje możliwość prezydium GRN i PRN oraz ich komisjom przygotowania materiałów dla WRN.

4. Zagadnienia wchodzące na porządek dzienny obrad rad narodowych wszystkich stopni przygotowują odpowiednie komisje pracując dokładnie zagadnienia a więc:

a) wysłuchują sprawozdań z działalności władz instytucji i przedsiębiorstw, których dane zagadnienie dotyczy,

b) opracowują na tle przedstawionych sprawozdań i własnych spostrzeżeń ocenę ich działalności ze wskazaniem wszelkich osiągnięć jak i błędów,

c) opracowują wnioski i dezeraty, które są składane na plenarnym posiedzeniu rady.

System ten kładzie szczególny nacisk na rzetelne przygotowanie i rozpracowanie zagadnień przez komisje dla plenum rady, co w konsekwencji stwarza wymóg odpowiedniego doboru członków komisji.

Przyjęto nadto zasadę, że wszelkie zagadnienia zasadnicze wchodzące pod obrady rad narodowych, referują członkowie komisji lub przedstawiciele odpowiednich organizacji społecznych. Wyjątek stanowią sprawozdania wójtów, burmistrzów, starostów i wojewodów, którzy osobiście składają sprawozdania z działalności swego urzędu.

GM. R. N. W PERZANOWIE USUNĘŁA Z ZARZĄDU GMINNEGO 3 BOGACZY WIEJSKICH

Gm. R. N. w Perzanowie pow. Maków, w związku z niewłaściwą realizacją podatku gruntowego spowodowała reorganizację zarządu gminnego, usuwając z niego 3 bogaczy wiejskich, którzy ociągali się z opłatą pod. gruntowego i F.O.R-u.

ROZWIJA SIĘ WSPÓŁZAWODNICTWO W POW. RADACH NARODOWYCH WOJ. RZESZOWSKIEGO

W dniu 30.XII.49 r. Powiat. Rada Narodowa w Krośnie wezwała do współzawodnictwa:

- 1) w ściąganiu podatku grunтового P.R.N. w Brzozowie,
- 2) w realizacji szarwarków P.R.N. w Gorlicach,
- 3) w realizacji i wykonaniu inwestycji P.R.N. w Jaśle,
- 4) w realizacji systemu oszczędnościowego P.R.N. w Sanoku,
- 5) w zwalczaniu analfabetyzmu P.R.N. w Rzeszowie,

Wezwania dotyczą roku 1950 i zostały przyjęte przez wymienione rady narodowe.

WALKA Z ANALFABETYZMEM W WOJ. POZNAŃSKIM

Na terenie woj. Poznańskiego ukończyło dotychczas kursy dla analfabetów 54.000 osób. Pozostało jeszcze 57.000 analfabetów, z których 41.694 osoby zostały skierowane na kursy. W chwili obecnej na 2.500 zaprojektowanych kursów uruchomiono 1.700 kursów (kurs dla analfabetów trwa 5 miesięcy i obejmuje co najmniej 15 analfabetów) oraz 674 zespoły (zespół obejmuje od 5 do 14 analfabetów). Na naukę uczęszczało regularnie 36.157 osób, reszta uchyla się, względnie uczęszcza nieregularnie.

W dążeniu do osiągnięcia jak najlepszego nauczania i wykorzystania w pełni sił ludzkich i materiałowych, W.R.N. w Poznaniu zmobilizuje opinię społeczeństwa, aby na opieszalszych wpłynąć i zachęcić ich od regularnego uczęszczania i systematycznej nauki, w ich własnym interesie.

P. R. N. W SKIERNIEWICACH PLANUJE SZKOLENIE

Na posiedzeniu Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Skierniewicach w dniu 16. XII. 1949 r. zapadła uchwała, aby dla uczczenia 6-ej rocznicy Święta P.K.W.N. w 1950 r. podnieść poziom członków rad przez intensywne ich szkolenie.

W pierwszym okresie szkolenie obejmie 1 miejską i 3 gminne rady narodowe. Prócz zajęć teoretycznych odbędą się pokazowe prace komisji.

Członkowie prezydiów gminnych rad narodowych wezmą udział w posiedzeniu Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Skierniewicach — jak również członkowie Prezydium Powiatowej Rady Narodowej będą uczestniczyli na posiedzeniu plenarnym, wyjazdowym gm. rady narodowej.

Program szkolenia m. in. zwraca uwagę na zagadnienia gospodarcze, oświatowe, spółdzielczość produkcyjną, zdrowie publiczne. Nie pomija również spraw politycznych i społecznych.

RADY NARODOWE NA TERENIE POW. PIOTRKÓW TRYBUNALSKI NAWIĄZUJĄ KONTAKT Z LUDNOŚCIĄ

Powiatowa Rada Narodowa w Piotrkowie Trybunalskim odbyła swe posiedzenie sprawozdawcze na terenie gminy Reczno.

Na posiedzenie przybyło wielu mieszkańców z okolicznych gromad. Choć posiedzenie przeciągnęło się do godziny 19, to jednak goście w liczbie ponad 150 osób pilnie przysłuchiwali się obradom.

Obecni żywo interesowali się zagadnieniami oświaty, analfabetyzmu, elektryfikacji, czytelnictwa.

Prezydium zaleciło odbywanie posiedzeń gminnych rad narodowych na terenie gromad. Nie wszędzie jednak prezydium tych rad potrafią trafić do ludności (np. gminy Kamieński, Wadlew i Sulejów.)

RADY NARODOWE POW. WĘGROWSKIEGO ULEPSZAJĄ SWÓJ SKŁAD

Pow. R. N. w Węgrowie dokonała zmian w składzie osobowym wprowadzając dodatkowo 4 kobiety (razem 6) i 17 robotników (razem 20). W gminnych radach tego powiatu usunięto wrogie elementy a wprowadzono robotników i małorolnych chłopów.

Władości urzędowe

L. dz. Pl. III. 4-45-50

Warszawa, dn. 20.I.1950 r.

PREZYDIA RAD NARODOWYCH (wszystkie)

O K Ó L N I K N R. 3

W SPRAWIE WYJAŚNIEŃ DO „WYTYCZNYCH DO BUDŻETÓW SAMORZĄDOWYCH NA ROK 1950“ W ZAKRESIE KULTURY I SZTUKI ORAZ OŚWIATY.

Nawiązując do wytycznych do budżetów samorządowych na rok 1950 oraz do okólnika Nr 64 z dnia 30.9. 1949 r. L. dz. Pl. III-15/1579/49 Kancelaria Rady Państwa wyjaśnia, że zgodnie z uchwałą Komitetu Ministrów do spraw kultury z dnia 6 października 1949 roku, plan Ministerstwa Kultury i Sztuki objął nie tylko 11 muzeów, wykazanych w wytycznych do budżetów samorządowych na rok 1950, lecz został rozszerzony na wszystkie muzea, prowadzone dotychczas przez samorząd

W związku z powyższym Kancelaria Rady Państwa okólnikiem Nr. 76 z dn. 1.12.1949 r. L.dz.Pl.III.4d/1942/49 zaleciła Prezydium Rad Narodowych przekazanie muzeów Ministerstwu Kultury i Sztuki.

W sprawie szkół dla dorosłych nie zostały wydane przez Kancelarię Rady Państwa żadne instrukcje, odmienne od wskazań, zawartych w wytycznych do budżetów i w okólniku Nr. 64, należy więc w dalszym ciągu dołożyć na utrzymanie szkół dla dorosłych, prowadzonych dotychczas przez samorząd oraz czuwać, aby brak kredytów na szkoły nie doprowadził do podwyższenia opłat za szkołę i w konsekwencji — do niewłaściwego układu klasowego składu uczniów.

Zarówno w wytycznych do budżetów (str. 49), jak i w okólniku Nr. 75, Kancelaria Rady Państwa zalecała związkom samorządowym przekazywanie gimnazjów i liceów szkół ogólnokształcących dla młodzieży, nie powiązanych kierownictwem i lokalem ze szkołą podstawową. Nie należy tego typu szkół mieszać ze szkołami ogólnokształcącymi stopnia podstawowego (powszechnymi) i licealnego t. zw. rozwojowymi (gimnazja i licea,

powiązane z klasami podstawowymi lokalem i kierownictwem), ani też ze szkołami dla dorosłych.

Prezydium rad narodowych winno czuwać nad hierarchicznie niższymi radami narodowymi i uwzględniać przy kontroli wykonania budżetów zalecenia wytycznych Kancelarii Rady Państwa.

Prezydium wojewódzkich rad narodowych poinformują Kancelarię Rady Państwa w sprawozdaniach kwartalnych o przebiegu akcji porządkowania gospodarki samorządowej.

Zastępca Szefa Kancelarii Rady Państwa
M. Jaroszyński

Org. I.1a.104/50 Warszawa, dnia 23.I.1950 r.

**PREZYDIA
WOJEWÓDZKICH, POWIATOWYCH I MIEJSKICH
RAD NARODOWYCH**

OKÓLNIK NR. 4

**W SPRAWIE UPRAWNIEN DO KORZYSTANIA
Z 50% ULG PRZEJAZDOWYCH NA POLSKICH
KOLEJACH PAŃSTWOWYCH PRZEZ PRZEWODNICZĄCYCH
RAD NARODOWYCH I ICH ZASTĘPCÓW,
POBIERAJĄCYCH DIETY ZRYCZAŁTOWANE**

Kancelaria Rady Państwa podaje do wiadomości, że na podstawie zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 31 grudnia 1949 r. ogłoszonego w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Komunikacyjnych Nr. 39 z 31 grudnia 1949 r. pod poz. 291 — przewodniczącym wojewódzkich rad narodowych i ich zastępcą oraz przewodniczącym powiatowych i miejskich rad narodowych, pobierającym zryczałtowane diety za pracę w radach narodowych przysługują 50% ulgi przejazdowe na Polskich Kolejach Państwowych.

Legitymacje uprawniające do korzystania z ulg przejazdowych na Polskich Kolejach Państwowych wystawia:

- 1) w odniesieniu do przewodniczących wojewódzkich rad narodowych i ich zastępców — Kancelaria Rady Państwa,
- 2) w odniesieniu do przewodniczących powiatowych i miejskich rad narodowych — przewodniczący właściwych wydziałów wojewódzkich.

Przewodniczący wojewódzkich rad narodowych i ich zastępcy, którym zgodnie z wyżej wspomnianym zarządzeniem Ministra Komunikacji przysługują ulgi przejazdowe na PKP winni niezwłocznie przesłać do Kancelarii Rady Państwa po 2 fotografie formatu 4 1/2 x 6 w celu otrzymania legitymacji uprawniającej do ulgowych przejazdów.

Przewodniczący powiatowych i miejskich rad narodowych uprawnieni do korzystania z ulg przejazdowych na PKP winni wystąpić do przewodniczącego właściwego wydziału wojewódzkiego, w celu uzyskania legitymacji uprawniającej do korzystania z ulgowych przejazdów.

Zastępca Szefa Kancelarii Rady Państwa
Z. Sznek

L. dz. P.III.15/98/50

Warszawa, dnia 23.I.1950 r.

**PREZYDIA
WOJEWÓDZKICH, POWIATOWYCH, MIEJSKICH
RAD NARODOWYCH MIAST WYDZIELONYCH**

OKÓLNIK NR. 5.

**W SPRAWIE STYPENDIÓW
DLA STUDENTÓW SZKÓŁ WYŻSZYCH**

W celu nasilenia i zaplanowania akcji stypendiów dla studentów szkół wyższych, Rząd postanowił scentralizować tę akcję i fundusze w ręku tych ministerstw, do których należy zarząd odpowiednich szkół wyższych wzgl. — o ile chodzi o szkoły niepaństwowe — nadzór nad tymi szkołami.

Rada Państwa uchwałą z dnia 11 stycznia 1950 roku postanowiła dostosować akcję stypendialną dla studentów szkół wyższych, prowadzoną dotychczas przez samorząd, do ogólnych zasad polityki państwowej w tym zakresie. Z uchwały tej wynikają dla samorządu następujące wytyczne:

Poczynając od 1 stycznia 1951 roku należy zaprzestać udzielania stypendiów z funduszy samorządowych dla studentów szkół wyższych i skoncentrować akcję stypendialną samorządu na szkołach niższego stopnia, zawodowych i ogólnokształcących.

W ramach budżetów na rok 1950 związki samorządowe będą wypłacać stypendia studentom szkół wyższych w trybie dotychczasowym jedynie do 28 lutego 1950 roku.

Sumy przewidziane w budżetach samorządowych na rok 1950 na stypendia dla studentów szkół wyższych, przypadające do wypłaty od 1 marca 1950 roku związki samorządowe wpłacą do Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w terminach, które będą podane do wiadomości w odrębnym zarządzeniu, ewentualnie sumy te będą potrącone z dotacji z SFW, przyznanych odnośnym związkom samorządowym. Samorządowy Fundusz Wyrównawczy rozliczy się następnie z ministerstwami, które nadal będą dysponować funduszami stypendialnymi i będą po dniu 1 marca 1950 roku wypłacać stypendia tym stypendystom dotychczas samorządowym, którzy odpowiadają ogólnym warunkom ustalonym dla stypendystów państwowych.

W związku z powyższym prezydium wojewódzkich, powiatowych i miejskich rad narodowych miast wydzielonych sporządzą niezwłocznie i prześlą bezpośrednio do Kancelarii Rady Państwa imienne wykazy stypendystów szkół wyższych według załączonego wzoru, przy czym wykazy Prezydium WRN i MRN miast wydzielonych obejmować będą tylko stypendystów szkół wyższych, otrzymujących stypendia z własnych budżetów wojewódzkich wzgl. miejskich, a wykazy prezydium powiatowych rad narodowych obejmować winny stypendystów szkół wyższych, otrzymujących stypendia z budżetów powiatowych oraz z budżetów gmin wiejskich i miejskich miast niewydzielonych. Równocześnie z nadesłaniem wykazów należy podać wysokość sumy, przewidzianej w zatwierdzonym budżecie na stypendia dla studentów szkół wyższych.

Dla ułatwienia prezydium rad narodowych orientacji, których studentów uważa się za studentów szkół wyższych, załącza się wykaz szkół wyższych, istniejących w Polsce i zaznacza się, że zarządzenie niniejsze dotyczy

Jedynie studentów szkół, wymienionych w wykazie. Wszystkie inne stypendia powinny być nadal wypłacane bezpośrednio przez związki samorządowe.

Ostateczny termin nadsyłania wykazów ustala się na 10 lutego 1950 roku. Kancelaria usilnie prosi prezydium rad narodowych o ścisłe dotrzymanie terminu, gdyż w przeciwnym razie stypendyści mogą być narażeni na przerwę w otrzymywaniu stypendiów.

Kancelaria Rady Państwa zaznacza, iż za szybkie i sprawne wykonanie niniejszych zaleceń czyni odpowiedzialnymi przewodniczących rad narodowych.

Zastępca Szefa Kancelarii Rady Państwa

M. Jaroszyński

WYKAZ SZKÓŁ WYŻSZYCH

I. Warszawa

1) Uniwersytet, 2) Politechnika, 3) Akademia Lekarska, 4) Szkoła Inżynierska im. Wawelberga i Rotwanda, 5) Szkoła Główna Planowania i Statystyki (Szkoła Główna Handlowa), 6) Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, 7) Akademia Nauk Politycznych, 8) Wyższa Szkoła Higieny Psychiczej, 9) Akademia Sztuk Pięknych, 10) Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych, 11) Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna, 12) Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna.

II. Wrocław

1) Uniwersytet, 2) Politechnika, 3) Wyższa Szkoła Handlowa, 4) Akademia Lekarska, 5) Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych (Oddział w Katowicach), 6) Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna.

III. Poznań

1) Uniwersytet, 2) Akademia Lekarska, 3) Szkoła Inżynierska, 4) Akademia Handlowa, 5) Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych, 6) Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna, 7) Państwowa Wyższa Szkoła Operowa.

IV. Gdańsk

1) Politechnika, 2) Akademia Lekarska, 3) Państwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 4) Wyższa Szkoła Handlu Morskiego, 5) Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Pięknych, 6) Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna.

V. Toruń

1) Uniwersytet.

VI. Szczecin

1) Szkoła Inżynierska, 2) Akademia Handlowa, 3) Akademia Lekarska.

VII. Łódź

1) Uniwersytet, 2) Politechnika, 3) Państwowa Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 4) Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego, 5) Szkoła Główna Planowania i Statystyki (przedtem Główna Szkoła Handlowa Oddział w Łodzi) 6) Akademia Lekarska, 7) Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, 8) Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna, 9) Państwowa Wyższa Szkoła Aktorska, 10) Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych.

VIII. Kraków

1) Uniwersytet, 2) Akademia Lekarska, 3) Akademia Górnicza, 4) Akademia Handlowa, 5) Wyższa Szkoła Nauk Społecznych, 6) Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 7) Akademia Sztuk Pięknych, 8) Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna, 9) Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych, 10) Państwowa Wyższa Szkoła Aktorska.

IX. Katowice

1) Państwowa Wyższa Szkoła Admin.-Gosp., 2) Państwowa Wyższa Szkoła Muzyczna.

X. Gliwice

1) Politechnika.

XI. Bytom-Rokitnica

1) Akademia Lekarska

XII. Cieszyn

1) Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego.

XIII. Lublin

1) Uniwersytet im. M.C.S., 2) Akademia Lekarska, 3) Katolicki Uniwersytet Lubelski.

XIV. Częstochowa

1) Szkoła Inżynierska, 2) Wyższa Szkoła Administracyjno-Handlowa.

Wzór

NAZWA ZWIĄZKU SAMORZĄDOWEGO

....., dnia 195.....r.

Wykaz studentów szkół wyższych otrzymujących stypendia z funduszy samorządowych

L. p.	Imię i nazwisko studenta	Nazwa uczelni i wydziału, gdzie studiuje. rok studiów	Dokładny zawód rodziców (przy chłopach liczba ha)	Miesięczna wysokość stypendium	Odkąd korzysta ze stypendium	U w a g i

Nr Pl. III.5b/143/50

Warszawa, dnia 28.I.1950 r.

PREZYDIA RAD NARODOWYCH
(wszystkie)

O K Ó L N I K N R 6

W SPRAWIE UPUBLICZNIENIA PRZEDSZKOLI

Nawiązując do wytycznych Rady Państwa w sprawie porządkowania gospodarki i ustalania obowiązków samorządu na podstawie ścisłego rozgraniczenia działalności bezpośredniej ministerstw i działalności samorządu, Kancelaria Rady Państwa podaje do wiadomości prezydiom rad narodowych wskazania w zakresie przedszkoli:

Instrukcją Ministerstwa Oświaty z dnia 14 lipca 1949 roku nr II. WP-3988/49 w sprawie organizacji wychowania przedszkolnego w roku 1949/50 uzgodnioną z Kancelarią Rady Państwa i Ministerstwem Administracji Publicznej, zostało ustalone, że w 1949/50 roku przewidziana jest rozbudowa sieci przedszkoli publicznych. Przedszkola te są zakładane i utrzymywane przez Państwo i samorząd z takim podziałem świadczeń, jak to ma miejsce w odniesieniu do publicznych szkół powszechnych (podstawowych).

Odnosnie przedszkoli utrzymywanych dotychczas wyłącznie przez związki samorządowe, Ministerstwo Oświaty wydał w dniu 22 grudnia 1949 roku zlecenie Kuratoriom Okręgów Szkolnych przejęcia z dniem 1 stycznia 1950 roku na etaty państwowe wychowawczyń przedszkoli samorządowych. W ten sposób została uregulowana sprawa upublicznienia przedszkoli samorządowych.

W związku z tym — okólnikiem Kancelarii Rady Państwa nr 69 z dnia 18 października 1949 roku L. dz. Pl.III.5/1649/49 dokonano rozdziału świadczeń na przedszkola prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

Rady narodowe winny czuwać, aby przedszkola publiczne miały zapewnione odpowiednie kredyty, dostosowane od potrzeb przedszkoli lokale i urządzenia wewnętrzne oraz przygotować dalszą rozbudowę sieci przedszkoli publicznych w porozumieniu z władzami szkolnymi.

Zastępca Szefa Kancelarii Rady Państwa
M. Jaroszyński

L. dz. FS.IV.-1-79/50

Warszawa, dn. 30.I.1950 r.

PREZYDIA
WOJEWÓDZKICH, POWIATOWYCH I MIEJSKICH
RAD NARODOWYCH MIAST WYDZIELONYCH

O K Ó L N I K N R 7

W SPRAWIE TRYBU PRYZNAWANIA DOTACJI
Z SAMORZĄDOWEGO FUNDUSZU WYRÓWNAW-
CZEGO NA POKRYCIE NIEDOBORÓW W BUDŻE-
TACH ZWYCZAJNYCH ZWIĄZKÓW SAMORZĄDO-
WYCH W ROKU 1950

Kancelaria Rady Państwa podaje do wiadomości i stosowania następującą uchwałę Rady Państwa z dnia 11 stycznia 1950 roku nr 3/50.

„Rada Państwa ustala na rok 1950 następujący tryb przyznawania związkom samorządowym dotacji z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w granicach limitów, ustalonych uchwałą Rady Państwa z dnia 27 lipca 1949 roku:

1. Terminy i warunki wypłaty dotacji, przewidzianych dla gmin miast Warszawy i Łodzi w budżetach na rok 1950, zatwierdzonych przez Radę Państwa, ustalać będzie Przewodniczący Zarządu Samorządowego Funduszu Wyrównawczego. Do czasu zatwierdzenia budżetów miast Warszawy i Łodzi, Przewodniczący Zarządu Samorządowego Funduszu Wyrównawczego może przyznawać zaliczki na poczet dotacji w łącznej wysokości nie przekraczającej 50% ustalonych limitów.

2. Powiatowym związkom samorządowym oraz gminom miast wydzielonych dotacje w granicach zatwierdzonych limitów przyznawać będzie Zarząd Samorządowego Funduszu Wyrównawczego na podstawie wniosków prezydiów wojewódzkich rad narodowych.

3. Przewodniczący Zarządu Samorządowego Funduszu Wyrównawczego może przed definitywnym załatwieniem przez Zarząd wniosku o dotację dla powiatowych związków samorządowych i miast wydzielonych przyznawać na poczet dotacji zaliczkę miesięczne lub jednorazowe do wysokości 50% sum, przewidzianych w budżetach i mieszczących się w granicach zatwierdzonych limitów.

4. Prezydium wojewódzkich rad narodowych na wniosek prezydiów powiatowych rad narodowych będą przyznawać dotacje gminom wiejskim i gminom miast niewydzielonych w granicach zatwierdzonych limitów.

5. Jeżeli w toku wykonywania budżetów dotacje, przewidziane w zatwierdzonych limitach dla poszczególnych związków samorządowych okażą się w ustalonej wysokości niekonicieczne, Zarząd Samorządowego Funduszu Wyrównawczego na wniosek prezydiów wojewódzkich rad narodowych może dokonać odpowiednich zmian w podziale dotacji w granicach limitów wojewódzkich.

6. Terminy płatności dotacji przyznanych przez siebie, ustalać będzie Zarząd Samorządowego Funduszu Wyrównawczego, zaś terminy płatności dotacji przyznanych przez prezydium wojewódzkich rad narodowych, ustalać będzie i zarządzać wypłatę Przewodniczący Zarządu Samorządowego Funduszu Wyrównawczego“.

W porównaniu z rokiem ubiegłym uchwała Rady Państwa rozszerza kompetencje prezydiów wojewódzkich rad narodowych, upoważniając je do przyznawania dotacji wszystkim miastom niewydzielonym.

W wykonaniu powyższej uchwały Kancelaria Rady Państwa ustala następujący tryb postępowania przy przyznawaniu dotacji z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego na pokrycie niedoborów w budżetach zwyczajnych związków samorządowych 1950 roku:

I. SPOSÓB SKŁADANIA WNIOSKÓW
I POSTĘPOWANIE Z WNIOSKAMI

1. Powiatowe związki samorządowe i gminy miast wydzielonych występują o dotacje do prezydiów wojewódzkich rad narodowych, które z kolei wnioski te dokładnie analizują i przesyłają wraz z wymaganymi ma-

teriałami i swoim wnioskiem do Kancelarii Rady Państwa.

2. Gminy wiejskie i wszystkie gminy miejskie niewydzielone występują z wnioskami o dotacje do prezydium powiatowych rad narodowych, dołączając do wniosków wszystkie wymagane materiały. Prezydium powiatowej rady narodowej przy pomocy wydziału powiatowego bada każdy wniosek oddzielnie, przeprowadzając dokładną analizę gospodarki gminy względnie miasta i wraz ze swoim wnioskiem przedkłada sprawę prezydium wojewódzkiej rady narodowej do decyzji. Prezydium wojewódzkich rad narodowych po przeanalizowaniu wniosków przyznają dotacje w ramach zatwierdzonych limitów.

3. Związki samorządowe ubiegające się o dotacje, winny przedłożyć swe wnioski poparte materiałami w myśl przepisów pkt. 22 uchwały Rady Państwa z dnia 3 kwietnia 1948 r. Nr 50/48, przesłanej do wiadomości przy okólniku Kancelarii Rady Państwa z dnia 10 kwietnia 1948 r. Nr. 31, a w szczególności:

a) uzasadnienie wraz z opisem i analizą sytuacji gospodarki danego związku samorządowego.

b) preliminarz budżetowy na okres bieżący łącznie z budżetami zakładów i przedsiębiorstw oraz roczne sprawozdanie rachunkowe za okres ubiegły; przy wnioskach składanych w I kwartale rb. do preliminarza na 1950 rok należy dołączać prowizoryczne sprawozdanie r-kowe z wykonania budżetu administracyjnego za 1949 rok.

c) bilans brutto księgi dziennik - główna na ostatni dzień ubiegłego miesiąca.

4. Dla uniknięcia zbędnej pracy i zaoszczędzenia kosztów dołączanie preliminarza budżetowego do materiałów o których mowa w pkt. 3. jest zbędne w tych przypadkach, kiedy preliminarz budżetowy znajduje się już w aktach prezydium powiatowej wzgl. wojewódzkiej rady narodowej (np. z okazji zatwierdzenia budżetu), o ile oczywiście preliminarz nie uległ zmianom.

II. UZASADNIENIE I BADANIE WNOSKÓW

Związek samorządowy występujący o dotację winien należycie uzasadnić swój wniosek, który następnie podlega szczegółowej analizie i badaniu w toku instancji. Uzasadnienie wniosku powinno stanowić niezbędne uzupełnienie uzasadnienia budżetu tak, aby władza decydująca o dotacji mogła sobie odtworzyć obraz całej gospodarki zainteresowanego związku samorządowego.

W uzasadnieniu wniosku należy szczególnie dokładnie przedstawić zamierzone i przeprowadzone oszczędności w toku wykonywania budżetu i to zarówno zarządzone przez władze nadzorcze, jak i podjęte z własnej inicjatywy organów danego związku samorządowego. W uzasadnieniu należy uwzględnić nie tylko tę część gospodarki, która jest objęta budżetem administracyjnym, ale także gospodarkę zakładów i przedsiębiorstw.

Przywiązując się bardzo dużą wagę do dokładnego zbadania wniosku przez instancje opiniujące, t. j. przez organa powiatowe i wojewódzkie. W szczególności do obowiązków organu opiniującego należy:

a) stwierdzenie, czy do wniosku dołączono wszystkie wymagane materiały — jeżeli nie, organ opiniujący

winien materiały skompletować i w żadnym wypadku nie przysyłać wniosku niekompletnego instancji wyższej,

b) szczególną uwagę winien organ opiniujący zwrócić na kompletność i wiarygodność uzasadnienia. Ewentualne braki w uzasadnieniu należy uzupełnić, wątpliwości zaś co do wiarygodności usunąć przez właściwą i wnikliwą analizę, w razie potrzeby przez doraźną inspekcję na miejscu.

c) wreszcie — organ opiniujący winien wniosek obiektywnie ocenić i swoją ocenę tj. opinię uzasadnić. Ocena powinna się kończyć wnioskiem organu opiniującego czy, w jakim stopniu i dlaczego podanie o dotację należy uwzględnić, czy też załatwić odmownie w części lub w całości.

Przy opracowaniu wniosku odpowiednie organa winny stale pamiętać o tym, że są one współodpowiedzialne za właściwą gospodarkę środkami Samorządowego Funduszu Wyrównawczego. Fakt, że dotacja mieści się w ustalonych limitach, jeszcze bynajmniej nie uzasadnia jej przyznania, ani nie zwalnia od obowiązku szczegółowego zbadania i zaopiniowania wniosku.

Badanie wniosków o dotacje jest szczególnie ważne dla organów wojewódzkich, powołanych do decydowania o wnioskach tych związków samorządowych, których budżetów organa wojewódzkie bezpośrednio nie zatwierdzały. Badanie wniosków daje w tych przypadkach okazję do szczegółowego wglądu w budżety i stwierdzenia, czy przy układaniu ich i zatwierdzaniu zastosowano się do wytycznych Rady Państwa i jej Kancelarii. Jeżeli w trakcie badania wniosków zostaną stwierdzone usterki i niedociągnięcia popełnione przy zatwierdzaniu budżetów — należy je usunąć, uwzględniając ewentualny ich wpływ na wysokość dotacji z Samorządu Wyrównawczego.

III. FORMALNY TOK PRZYGOTOWANIA, WNOSZENIA I BADANIA WNOSKÓW.

1. **Gminy wiejskie i miejskie niewydzielone.** Wnioski o dotacje opracowują zarządy gminne względnie miejskie, które kompletują wszystkie materiały wymienione w cz. I. pkt. 3 i uzasadniają wnioski w myśl przepisów cz. II niniejszego okólnika.

Tak opracowane wnioski zarządy gminne względnie miejskie przysyłają do wydziału powiatowego. Biuro wydziału powiatowego natychmiast po otrzymaniu wniosku powiadamia o tym prezydium powiatowej rady narodowej i przystępuje bezzwłocznie do zbadania wniosku pod względem formalnym i merytorycznym: celem przygotowania opinii o wniosku. W pracach tych bierze udział inspektor samorządu gminnego, który z reguły powinien być referentem wniosków o dotacje. Po wszechstronnym zbadaniu wniosku i przygotowaniu opinii biuro wydziału powiatowego przedstawia wniosek wraz z całym materiałem za pośrednictwem przewodniczącego wydziału powiatowego — prezydium powiatowej rady narodowej celem zajęcia stanowiska. Zaleca się rozpatrywanie wniosków na wspólnych posiedzeniach prezydium p.r.n. i wydziału powiatowego.

Po uzyskaniu stanowiska prezydium powiatowej rady narodowej — wydział powiatowy przysyła natychmiast urzędowi wojewódzkiemu wniosek wraz ze wszystkimi materiałami i opinią prezydium.

2. Powiatowe związki samorządowe i miasta wydzielone.

Wnioski o dotacje opracowuje i uzasadnia w myśl przepisów cz. I. pkt. 3 i cz. II niniejszego okólnika wydział powiatowy względnie zarząd miejski, za pośrednictwem tego referenta względnie tej komórki organizacyjnej, do której w myśl istniejącego podziału pracy należy opracowanie projektu budżetu. Opracowany wniosek wydział powiatowy względnie zarząd miejski przesyła niezwłocznie wraz ze wszystkimi materiałami urzędowi wojewódzkiemu.

3. Postępowanie w województwie.

Wydział samorządowy urzędu wojewódzkiego zawiadamia w krótkiej drodze prezydium wojewódzkiej rady narodowej o otrzymaniu wniosku o dotacje i przystępuje do jego opracowania. Opracowany wniosek wraz z oceną i uzasadnieniem wydział samorządowy przedstawia za pośrednictwem wydziału wojewódzkiego prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Na posiedzeniu prezydium sprawuje przedstawiciel urzędu wojewódzkiego. Prezydium — zależnie od tego o jaki związek samorządowy chodzi — bądź podejmuje decyzję (pkt. 4 uchwały Rady Państwa), bądź też ustala swoją opinię i wniosek (pkt. 2 uchwały Rady Państwa) i przysyła go wraz ze wszystkimi materiałami do Kancelarii Rady Państwa.

4. Bezpośrednie badanie wniosków przez prezydium rad narodowych,

Przy opracowywaniu i badaniu wniosków o dotacje prezydium rad narodowych posługują się organami wykonawczymi i ich aparatem urzędniczym w myśl obowiązujących zasad o organizacji biur rad narodowych, ustalonych przez Radę Państwa i przepisów, zawartych w niniejszym okólniku. Nie wyklucza to jednak w poszczególnych wypadkach, kiedy będzie to wskazane dla usunięcia istniejących wątpliwości, przeprowadzenia badań przez samych członków prezydium lub inspektorów rad narodowych.

IV. PRYZNAWANIE DOTACJI PRZEZ PREZYDIA WOJEWÓDZKICH RAD NARODOWYCH

Prezydium wojewódzkich rad narodowych będą przyznawały dotacje z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w myśl upoważnienia Rady Państwa po jak najbardziej skrupulatnym zbadaniu wniosków i opinii organów powiatowych w trybie przewidzianym w cz. II niniejszego okólnika. Ustalone limity nie koniecznie muszą być w całości realizowane. O ile istnieje możliwość zwyczajki dochodów własnych lub przeprowadzenia w budżecie danego związku samorządowego oszczędności w końcu roku, szczególnie w wydatkach administracyjnych — zaoszczędzone sumy dotacji można przeznaczyć bądź dla tego samego związku samorządowego na powiększenie kredytów celowych, bądź też na zwiększenie dotacji dla innego związku samorządowego, w myśl zasad, ustalonych w pkt. 5 wyżej powołanej uchwały Rady Państwa.

W żadnym razie nie mogą być przyznawane dotacje tym związkom samorządowym, które nie zastosowały w swej gospodarce wytycznych Rady Państwa i jej Kancelarii, które nie przeprowadziły systemu oszczędzania, nie prowadzą właściwego budżetowania i prawidłowej rachunkowości.

Zestawienie przyznanych dotacji powiatami osobno dla gmin wiejskich i osobno dla gmin miejskich z podaniem nazw tych gmin, wysokości wstawionej do budżetu dotacji, wysokości proponowanej dotacji oraz proponowanych terminów wypłat — należy przesyłać do Kancelarii Rady Państwa celem zarządzenia wypłaty.

V. ZALICZKI NA POCZET DOTACJI

Stosownie do pkt. 3 cytowanej uchwały Rady Państwa — prezydium wojewódzkich rad narodowych przed zgłoszeniem kompletnie opracowanych wniosków mogą występować o przyznanie zaliczek na poczet dotacji w roku 1950, tylko dla powiatowych związków samorządowych i miast wydzielonych. Wnioski winny zawierać uzasadnienie konieczności wypłaty zaliczek i nie powinny opóźniać zgłaszania wniosków o dotację. Będą one uwzględniane jedynie w tych wypadkach, gdy z uzasadnionych przyczyn nie można jeszcze zgłosić ostatecznego wniosku o dotację, a brak płynnych środków odbiłby się niekorzystnie na bieżącej gospodarce danego związku samorządowego.

VI. TERMINY ZGŁASZANIA WNIOSKÓW

Kancelaria Rady Państwa położy nacisk na jak najdalej idące usprawnienie techniki rozdziału dotacji z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego w roku bieżącym, gdyż szybki dopływ środków z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego umożliwi równomierne i planowe wykonanie uchwalonych przez związki samorządowe budżetów na rok 1950.

W tym celu prezydium rad narodowych wszystkich szczebli organizacyjnych wydadzą odpowiednie zarządzenia i dopilnują, aby wnioski o dotacje były opracowane i przedłożone jak najrychlej. Zwłaszcza rychłe zgłaszanie wniosków o dotacje leży w interesie gmin wiejskich i miast niewydzielonych, które w myśl cytowanej na wstępie uchwały Rady Państwa nie korzystają z zaliczek na poczet dotacji.

VII. SPOSÓB PRZEKAZYWANIA DOTACJI I ZALICZEK

Dotacje i zaliczki na poczet dotacji z Samorządowego Funduszu Wyrównawczego będą przekazywane przez Bank Komunalny w Warszawie bezpośrednio zainteresowanemu związkowi samorządowemu, z wyjątkiem gmin wiejskich i gmin miejskich niewydzielonych, którym przyznawane przez prezydium wojewódzkich rad narodowych sumy będą przekazywane za pośrednictwem powiatowych związków samorządowych. Powiatowe związki samorządowe otrzymane sumy obowiązane są niezwłocznie przekazać zainteresowanym gminom.

Szef Kancelarii Rady Państwa

K. Mijał

Prasa o samorządzie

Na pierwszych posiedzeniach plenarnych, jakie rady narodowe odbywały w 1950 roku — omawiano bilans prac za rok ubiegły. Na ogół podsumowanie to wypadło dodatnio — w porównaniu z ubiegłymi latami; dyskusja jednak na tych posiedzeniach wykazała również niedociągnięcia i braki. PRN w **Prudniku** (woj. śląskie), po sprawozdaniu z wykonania budżetu stwierdziła, że nie wykorzystano sum, preliminowanych na popieranie oświaty i rolnictwa. Kwotę niewykorzystaną — w wysokości 1.715.000 uchwaliła Rada przeznaczyć na akcję „R” (Trybuna Robotnicza nr. 353) Ziemia Kujawska nr 359 omawia osiągnięcia miasta **Inowrocławia** w 1949 roku na podstawie wywiadu z wiceprezydentem miasta. Poważnym osiągnięciem władz miejskich było uruchomienie własnej cegielni, budowa nowoczesnej targowicy, rozwój betoniarni, rozbudowa Zdrojowiska, budowa chodników i oświetlenie ulic, wiodących do osiedli robotniczych. Usprawiona została komunikacja miejska, założono nowe zieleńce, a nawet — najtrudniejszy do usunięcia — głód mieszkaniowy, zaspokoiono w znacznym procencie, drogą dokwaterowań przyznając w r. ub. kilkaset mieszkań.

O pracach Zarządu Miejskiego w **Kaliszu** pisze w nrze 359 „Kuriera Kaliskiego“ prezydent m. Kalisza. Plan przeprowadzenia remontu 120 mieszkań robotniczych kosztem 120 mil. zł. został całkowicie wykonany. Doprowadzono sieć wodociagową do dzielnic robotniczych, instalując jednocześnie 11 źródeł publicznych, skanalizowano trzy ulice, wydano 5 milionów na instalację kilkudziesięciu punktów świetlnych. Poważnym brakiem były wyniki akcji oświadczenia co do wkładu pracy społecznej przy robotach wykonywanych w ramach akcji „R” oraz nieterminowe zaopatrzenie w materiały budowlane i brak niezbędnej ilości fachowców. W ramach czynu stalinowskiego Kalisz zakończył i oddał do użytku „Dom Małego Dziecka” — wzorowo urządzonej placówkę, mogącą pomieścić 50 dzieci, uruchomiono poza tym nowy oddział zakładów dziewiarskich raz wykończono basen kąpielowy koło stadionu sportowego (Il. Kurier Polski nr. 8).

Życie Częstochowy nr. 1 i 3 bilansuje osiągnięcia **Częstochowy** w ciągu ubiegłego roku przez porównanie ich z pracami przeprowadzonymi w latach poprzednich. I tak jeżeli w 1945 i 46 nie wykonano ani metra chodnika — w 47 ułożono 3600 m kw. w 1948 — 6500 m kw., to w ostatnim roku chodnikami wyłożono ulice na przestrzeni 14 km. W roku 1947 istniało zaledwie 320 punktów świetlnych, w 1949 już 879. W roku tym nastąpiło również znaczne zmniejszenie się liczby placówek handlu prywatnego i powstanie wielu placówek handlu państwowego względnie uspołecznionego. Także otwarcie drugiej wyższej uczelni, a mianowicie Wyższej Szkoły Inżynierskiej było faktem o wielkim znaczeniu dla miasta.

PRN w **Krotoszynie** przedyskutowała na ostatnim posiedzeniu sprawozdanie Przewodniczącego Rady, sprawozdanie z wykonania planu szarwarkowego i budowy dróg, (z którego wynika, że szarwarki w powiecie zostały wykonane w 97 proc., a budowa i naprawy dróg w 101 proc.) oraz dodatnie wyniki walki z analfabetyzmem. (Głos Wielkopolski nr. 3). Ostatnie posiedzenie **białostockiej WojRN** poświęcone było sprawozdaniom; główną część posiedzenia wypełniło sprawozdanie Prezydium Woj. RN i Dyrekcji Lasów Państwowych. Praca Prezydium przyczyniła się do usprawnienia działalności rad terenowych, co wyraża się chociażby w fakcie zrealizowania budżetów samorządowych nie niżej 95 proc. Pomyślnie przebiega również akcja współzawodnictwa rad wszystkich szczebli, jakie zorganizowano na terenie całego województwa. (Życie białostockie nr 15).

Sprawozdanie starosty powiatowego na plenarnym posiedzeniu PRN w **Oleśnicy** zostało przyjęte z uznaniem przez radnych i zebrane społeczeństwo. Powiat, zniszczony w 75 proc, jest już częściowo odbudowany i całkowicie zamieszkały, referat osiedleńczy pracuje w dalszym ciągu, przesiedlając osadników chętnych na wyjazd na teren innych powiatów, np. w ostatnim kwartale 215 rodzin na

teren powiatu żagańskiego. Wydano 5.699 aktów nadania. (Słowo Polskie nr. 7).

Dwie nowe szkoły, nowe nawierzchnie ulic, piękne parki i zieleńce — przedłużona o półtorakilometrową linię dwutorową w kierunku dzielnicy robotniczej Dąbie sieć tramwajowa, pięć nowych ośrodków zdrowia — oto bilans osiągnięć Zarządu Miejskiego **Krakowa** za rok 1949. W ten sposób odległe peryferie Krakowa wiążą się coraz bardziej z centrum miasta. (Echo Krakowskie nr. 1).

Powiat **katowicki** zalicza do najpoważniejszych osiągnięć pomyślny przebieg akcji „R” — na którą wydatkowano 138 mil. zł. tzn. trzykrotnie więcej aniżeli w roku ubiegłym. Za pieniądze te naprawiono 2.076 domów zamieszkałych przez świat pracy. Do ważniejszych robót również zaliczyć należy przebudowę 32 lokali sklepowych na mieszkania robotnicze oraz gruntowną naprawę 5.666 mb dróg i chodników, prowadzących z osiedli robotniczych do zakładów pracy. W akcji tej — przy remoncie mieszkań, naprawie dróg i chodników — robotnicy ofiarowali bezinteresownie 9.460 robotnikodniówek, których wartość obliczana jest na 5 mil. zł. (Trybuna Robotnicza nr. 2)

Dotychczasowy dorobek samorządu **Zagłębia** nazywa „Dziennik Zachodni“ bilansem, który daje gwarancję, że będzie coraz lepiej“. W wielu dziedzinach bowiem nie tylko odrobiono zaległości wojenne, ale zdołano nawet rozwiązać zagadnienia wymagające wielkiej pracy i wkładów pieniężnych. Dwa tysiące fińskich domów dostarczono górnikom, a około tysiąca mieszkań udostępniono w nowych i wyremontowanych domach. W dziedzinie szkolnictwa Zagłębie zrobiło może największy krok naprzód, nie tylko zdołano odbudować wszystkie izby szkolne, zdewastowane w czasie wojny, ale powiększono znacznie ilość szkół. Rozbudowano sieć komunikacyjną; przy budowie nowych dróg około sześć tysięcy roboczo-dniówek przepracowali mieszkańcy Sosnowca, kilka tysięcy dniówek notuje na tym polu Będzin i Dąbrowa, nie mniej Czeladź i Zawiercie. Ta wydatna pomoc społeczeństwa gwarantuje zamknięcie i bieżącego roku nowymi, pięknymi osiągnięciami.

Przewodniczący MRN w **Lublinie** stwierdził w wywiadzie, umieszczonym w nr. 2 Życia Lubelskiego, że MRN w ubiegłym roku nawiązała ścisły kontakt ze społeczeństwem dzięki powołaniu do życia komitetów blokowych. Na terenie miasta działa 148 komitetów blokowych, które już obecnie mają do zanotowania poważne sukcesy w rozmaitych akcjach, jak walka z analfabetyzmem, zbiórka złomu i odpadków. Dzięki komitetom blokowym zdołano zwerbować społeczeństwo do pomocy w ramach akcji „R”, dzięki czemu zaoszczędzono 1,5 mil. zł. MRN wkracza w nowy rok ze zmienionym składem; dotychczas większość radnych stanowią pracownicy umysłowi — ostatnio stosunek ten zmienił się na korzyść robotników, mających bezpośredni związek z produkcją. Wśród nowych radnych znajdują się przodownicy pracy, jak np. murarz-rekordzista E. Dragan.

Rzeczpospolita nr. 1 poświęca całą kolumnę osiągnięciom w odbudowie **Warszawy** w 1949 roku, który nazywa „Rokiem przełomowym“ Warszawy. Wiele się mówi w tym artykule o pracy samorządu warszawskiego, oraz podkreśla rolę rad narodowych, Stołecznej i Dzielnicowych, które odegrały dużą rolę przy planowaniu pracy samorządu oraz przy kontroli wykonywanych prac. Utrzymane ścisły kontakt z mieszkańcami dzielnic przez zreorganizowane komitety blokowe. Wyniki w walce z analfabetyzmem osiągnięto dzięki wydatnej pomocy DRN; w kontroli wykonania remontów kapitalnych z FGM pomagali przedstawiciele rad; DRN brały udział w wykonywaniu robót z „akcją R”. Duży nacisk położył samorząd warszawski na upowszechnienie oświaty oraz imprez kulturalnych. W 1949 Wydział Kultury i Sztuki zorganizował ponad 1300 imprez, koncertów i audycji słowno-muzycznych. Zbudowano dwa przedszkola, trzy budynki szkolne, a kilkanaście budynków szkolnych wyremontowano. Zdolność produkcyjna elektrowni warszawskiej znacznie wzrosła a Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji wykonało plan roczny w 440 proc.

Przegląd ustawodawstwa

Korzystanie z komunikacji powietrznej i morskiej przy podróżach służbowych, delegacjach i przeniesieniach.

Ustawa z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin wiejskich i miejskich przewidywała wydanie przez Radę Ministrów rozporządzenia, regulującego uprawnienia wymienionych osób w razie pełnienia przez nich czynności służbowych poza zwykłym miejscem urzędowania oraz w razie przeniesienia do innej miejscowości. W wykonaniu powyższego w dniu 30 grudnia 1949 r. (Dz. U.R.P. Nr. 64 poz. 511) ukazało się rozporządzenie w sprawie korzystania przez pracowników państwowych i samorządowych z komunikacji powietrznej i morskiej.

Prawo przejazdu samolotem przy podróżach służbowych, delegacjach i przeniesieniach służy m. innymi Prezydentowi m. st. Warszawy i m. Łodzi. Pracownikom samorządowym oraz przewodniczącym organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich zwraca się koszty przejazdu samolotem w przypadku, gdy władza nakazująca podróż służbową zezwoli na użycie tego środka lokomocji. Rozporządzenie podkreśla, że zezwolenia na prawo przejazdu samolotem można udzielić tylko w szczególnie pilnej i ważnej sprawie służbowej.

Przepisy uposażeniowe dla liniowych pracowników samorządowych zawodowych straży pożarnych.

W dniu 30 grudnia 1949 r. ukazało się rozp. Rady Ministrów regulujące uposażenie liniowych pracowników samorządowych straży pożarnych (Dz. U.R.P. Nr. 64, poz. 512).

Rozporządzenie ustala następujące stanowiska służbowe: komendantów samorządowych zawodowych straży pożarnych, dowódców oddziałów, dowódców kompanii, dowódców plutonów, dowódców sekcji, dowódców stanowisk, strażaków i kierowców-mechaników, strażaków-kierowców, strażaków i praktykantów. Poza tym w zawodowych strażach pożarnych m. st. Warszawy i m. Łodzi przewidziane są stanowiska zastępców komendantów.

Wymienionym stanowiskom służbowym odpowiadają odpowiednie grupy uposażenia, określone dla pracowników państwowych i samorządowych w rozp. z 19 lutego 1949 r. (Dz. U.R.P. Nr. 14, poz. 82). Najwyższą jest V a najniższą XI grupa uposażenia.

Dla komendantów i zastępców komendantów straży w Warszawie i Łodzi oraz komendantów i dowódców oddziałów innych samorządowych zawodowych straży pożarnych przewidziano dodatek funkcyjny, a dla do-

wódców kompanii i plutonów — dodatek służbowy. Pracownikom liniowym pełniącym służbę na obszarze m. st. Warszawy przyznaje się dodatek lokalny i przejściowy dodatek wyrównawczy.

Rozporządzenie reguluje również wysokość wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

Zaliczki na podatek od nieruchomości

Dnia 31.12.1949 r. wygaszały przepisy ograniczające obowiązek podatników podatku od nieruchomości do wpłacenia w ciągu roku miesięcznych zaliczek na podatki od nieruchomości tylko za budynki lub ich części, za które czynsz lub wartość czynszową ustala się na podstawie nowych stawek czynszowych przewidzianych przepisami dekretu z 28.7.1948 r. o najmie lokali.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Administracji Publicznej z 19.12.1949 r. w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek na podatek od nieruchomości ograniczenie omawianego obowiązku zostało przedłużone na rok 1950 (Dz. U.R.P. Nr. 64, poz. 516).

Również w 1950 r. obowiązek wpłacania zaliczek na podatek od nieruchomości odnosi się tylko do tych budynków lub ich części, za które czynsz ustala się według przepisów dekretu o najmie lokali.

Przedłużenie mocy obowiązującej przepisów o obywatelskich komisjach podatkowych

Ustawa z 2.6.1947 r. o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych (Dz. U.R.P. Nr. 31, poz. 210 z 1948 r.) przewiduje obowiązek dla rad narodowych powoływania lustratorów społecznych przy urzędach skarbowych oraz okręgowych lustratorów społecznych przy izbach skarbowych miała obowiązywać tylko do 31 grudnia 1949 r.,

Jednak ostatnio ogłoszona ustawa z 30.12.1949 r. o zmianie ustawy o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych (Dz. U.R.P. Nr. 65, poz. 525) przedłużyła moc obowiązującej ustawy do 31.12.1950 r.

Ponadto zostały wprowadzone następujące zmiany w przepisach. O ile poprzednio lustratorzy społeczni mieli być powoływani przy każdej izbie skarbowej i urzędzie skarbowym, to obecnie zarządzenie Ministra Skarbu określi izby skarbowe, gdzie będą powołani okręgowi lustratorzy społeczni, a dyrektorzy izb skarbowych określą urzędy skarbowe, przy których będą powołani lustratorzy społeczni.

Wymienione władze ustalają również liczbę lustratorów społecznych przy wspomnianych urzędach.

Adres Redakcji: Aleje Ujazdowskie Nr 3 Kancelaria Rady Państwa tel 89000-005 Red. — 131, Sekr. — 263.

Redaguje Komitet. Przyjmowanie interesantów codziennie od 12 — 14.

Prenumerata 1 egz kwartalnie 220 zł

Konto PKO 1-6800

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wyd.-Ośw. „Czytelnik“, Warszawa, Wiejska 12 a

Wydawca: Spółdzielnia Wyd.-Oświat „Czytelnik“ Drukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd.-Ośw. „Czytelnik“, Marszałkowska 3/5 B-99425

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Zarząd Gminny w Opatowie zapytuje, czy mimo przepisu art. 18 i 6 pkt. 4 ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 roku o pokrywaniu opłat w szpitalach będących zakładami społecznymi służby zdrowia (Dz. U. R. P. nr 25, poz. 174) gmina obowiązana jest płacić 44% kosztów leczenia za osobę, która ukończyła lat 18 i przebywa w państwowym szpitalu psychiatrycznym. Leczona ma rodziców, którzy prowadzą mało dochodowe gospodarstwo rolne.

Odpowiedź:

Gmina jest obowiązana płacić do końca 1949 roku 44% kosztów leczenia za wspomnianą osobę, umieszczoną w państwowym szpitalu psychiatrycznym.

Poczynając od 1 stycznia 1950 roku koszty leczenia wspomnianej osoby w szpitalu psychiatrycznym pokrywa Skarb Państwa na mocy art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 roku o pokrywaniu opłat w szpitalach, będących zakładami społecznymi służby zdrowia (Dz. U. R. P. nr 25, poz. 174) zwłaszcza, że rodzice chorej, nie posiadają dostatecznych środków do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych, podpadają pod przepisy art. 18 ust. 1 wspomnianej ustawy.

F. Branny

Zarząd Miejski w Trzciance Lubuskiej zapytuje, czy płatnik podwyższonego czynszu jest zobowiązany do świadczeń, jak opłata za zużycie wody i kanalizacji względnie innych świadczeń.

Odpowiedź:

Płatnicy podwyższonego czynszu nie są zobowiązani do pokrywania poza czynszem, świadczeń związanych z koniecznymi potrzebami, zaspokojenia których każda nieruchomość czynszowa powinna dostarczyć najemcom, z wyjątkiem tych, które stanowią pewnego rodzaju świadczenia ponadobowiązkowe, jak: ogrzewanie z własnych urządzeń centralnych właścicieli nieruchomości, dźwignów osobowych, telefonów itp.

Uzasadnienie:

Przepisy par. 13 Rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej i Odbudowy z dnia 23 marca 1949 r. (Dz. U. R. P. nr 28, poz. 204) do art. 10 dekretu z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali wyraźnie określają pojęcie kosztów eksploatacji, wypływające z art. 10 ust. 1 dekretu o najmie lokali. Za koszty eksploatacji nieruchomości uważa się, poza kosztami związanymi z samą administracją nieruchomości, „wydatki na wodę, kanały, czyszczenie kominów, wywóz śmieci, usuwanie fekalii, oczyszczanie ulic, utrzymanie czystości, oświetlenie pomieszczeń służących do wspólnego użytku (korytarze, klatki schodowe, ubikacje itp.), oraz utrzymanie zieleńców i i podwórza“. Wszystkie te świadczenia winny być pokrywane z przeznaczonych na cele eksploatacji nieruchomości 15% w przypadkach czynszu określonego w art. 2 dekretu o najmie lokali t. zn. w odniesieniu do najemców opłacających pełną stawkę podwyższonego czynszu, jeżeli zaś chodzi o czynsze określone w art. 4 tegoż dekretu, t. zn. w odniesieniu do najemców opłacających połowę stawek 30% podwyższonego czynszu, co przewidziane jest ust. 3 art. 10 omawianego dekretu.

Gminna Rada Narodowa w Wiśniewie zapytuje, czy istnieją możliwości umieszczenia w zakładzie opieki specjalnej na koszt Państwa osoby dorosłej, ułomnej z powodu niedorozwoju kończyn dolnych, znajdującej się w ciężkich warunkach materialnych, posiadającej przy tym zdolności rysunkowe.

Odpowiedź:

Obowiązek utrzymania i przysposobienia do zawodu dziecka spoczywa przede wszystkim na rodzicach.

Jeżeli zaś rodzice, z powodu ustalonego w sposób niewątpliwy ubóstwa nie są w możność spełniać tego obowiązku, wówczas ciężar utrzymania przechodzi na rodzeństwo, a w braku rodzeństwa lub jego niezamożności na gminę, w której zainteresowany stale zamieszkuje.

Jeżeli ciężary z tytułu świadczeń opieki społecznej nie są możliwe do poniesienia przez gminę, jak podaje w zapytaniu gmina Wiśniew, to w konkretnym przypadku istnieją możliwości umieszczenia zainteresowanego w zakładzie specjalnym na koszt Państwa.

W tym celu należy wnieść prośbę do Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej o umieszczenie ułomnego w zakładzie szkolenia inwalidów i powołanie np. na kurs kreślarski z uwagi na zdolności rysunkowe kandydata.

Do prośby należy dołączyć:

a) zaświadczenie lekarza powiatowego stwierdzającego inwalidztwo,

b) zaświadczenie z gminy, że zainteresowany jest synem chłopca małorolnego, niezdolnego do poniesienia kosztów na szkolenie syna,

c) oświadczenie gminy, że nie ma funduszy na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów wiążących się z przysposobieniem zainteresowanego do zawodu i na utrzymanie w zakładzie.

Jeżeli zainteresowany jest inwalidą w tym stopniu, że potrzebny mu jest wózek do poruszania się, może wnieść prośbę do urzędu Wojewódzkiego — Wydział do spraw inwalidzkich i pomocy społecznej o przyznanie mu wózka inwalidzkiego.

M. Nowakowski

Zarząd Gminy w Hażlach powiatu cieszyńskiego zapytuje, gdzie należy przypisać akt przysposobienia dziecka niewiadomego pochodzenia. Umowa przysposobienia została zawarta przed notariuszem i zatwierdzona przez Sąd Grodzki.

Odpowiedź:

Akt przysposobienia dziecka niewiadomego pochodzenia winien być uwidoczniony w formie wzmianki dodatkowej, uczynionej na marginesie aktu urodzenia dziecka.

Uzasadnienie:

Art. 31 dekretu z dnia 25 września 1945 r., prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. R. P. Nr 48, poz.

272) stanowi, że rozporządzenie wykonawcze ureguje sprawę wzmianek dodatkowych na marginesie aktów dotyczących w szczególności uzupełnienia aktów uznania, uprawnień lub zrównania dziecka pozamałżeńskiego z dzieckiem z małżeństwa, przysposobienia i rozwiązanie przysposobienia. Wzmianki te dokonywane są na podstawie orzeczeń sądowych aktów administracyjnych, aktów notarialnych zarządzeń władz nadzorczych i zawiadomień innych urzędów stanu cywilnego. Zapowiedzianym rozporządzeniem jest rozporządzenie z dn. 2 .XI.45 (Dz. U.R.P. Nr 54, poz. 304). § 26 tego rozporządzenia stanowi w punkcie 12, że w przypadku przysposobienia będą dokonywane wzmianki dodatkowe na marginesie aktu urodzenia. Odnośnie sporządzenia aktu urodzenia dziecka nieznanymi rodziców należy zwrócić uwagę na przepis art. 63 cytowanego wyżej prawa o aktach stanu cywilnego, stanowiący, że osoba, która znajdzie dziecko nieznanymi rodziców, winna w ciągu tygodnia zawiadomić o tym władzę administracji ogólnej pierwszej instancji. W razie trudności z zawiadomieniem starostwa powiadomić można miejscowy organ Milicji Obywatelskiej lub zarząd gminny (miejski), które obowiązane są to zgłoszenie przyjąć i przekazać bezzwłocznie starostwu.

Władza administracji ogólnej pierwszej instancji przeprowadzi konieczne postępowanie wyjaśniające i na jego podstawie, po uzyskaniu decyzji z województwa powiadomi gminę o imieniu i nazwisku jakie ma być wpisane dla znalezionego dziecka.

St. Ślubowski

Zarząd gminy w Opatowie powiatu częstochowskiego zapytuje czy sekretarzowi gminy należy się dodatkowe wynagrodzenie z kredytu na prace dodatkowe i specjalne za prowadzenie rachunkowości kasy gminnej, jeżeli statut etatów i budżet gminy przewiduje etat rachmistrza, lecz ze względu na brak odpowiedniego kandydata stanowisko to nie zostało obsadzone od 1949 r. i prace rachmistrza wykonuje sekretarz gminy w godzinach nadliczbowych. Wyjaśnia się, że kredyt na nagrody za pracę w godzinach nadliczbowych został wyczerpany, a pozostaje jedynie kredyt na prace dodatkowe i specjalne.

Odpowiedź.

Sekretarzowi zarządu gminnego spełniającemu również obowiązki rachmistrza można wypłacić nagrodę za pracę w godzinach nadliczbowych jedynie z kredytów fuduszu na ten cel przewidzianych (2,5%) natomiast nie mogą mu być wypłacane wynagrodzenia z kredytu na prace dodatkowe i specjalne.

Uzasadnienie.

Sekretarz gminy, będąc odpowiedzialnym za prawidłowy bieg pracy w biurze zarządu gminnego, winien dążyć do zaangażowania na wolny etat rachmistrza, odpowiedniego pracownika, gdyż w przeciwnym razie na pozostały personel gminy wraz z sekretarzem łącznie spada obowiązek wykonania cięższych na gminie prac, jakkolwiek te normalnie nie wchodzą w zakres jego obowiązków.

Podany kredyt na prace specjalne i czynności zleczone nie może być zużywany na opłacanie pracy za pracownika, dla którego przewidzany jest odrębny etat. Tego rodzaju kredyty służą na wykonanie prac specjalnych i czynności zleconych np. opracowanie historii gminy, tłumaczenie spisanych w języku obcym aktów w księgach stanu cywilnego w związku z ich przejściem przez gminy itp. i w zasadzie na szczeblu gminnym mają bardzo rzadko zastosowanie.

A. Szklarczyk

Zarząd Miejski w Rypinie zapytuje czy zatrudnionemu na stanowisku kierownika referatu technicznego technikowi należy się dodatkowe wynagrodzenie za sporządzenie kosztorysu na roboty interwencyjne na sumę 2.500.000 zł. Technik bowiem żąda za podaną pracę dodatkowego wynagrodzenia, gdy tymczasem Zarząd Miejski chce, aby praca ta została wykonana w ramach pracy urzędowej.

Odpowiedź.

Technikowi należy się dodatkowe wynagrodzenie za sporządzenie kosztorysu robót interwencyjnych jedynie w tym wypadku gdy podana praca nie wchodzi w zakres jego zwykłych czynności.

Uzasadnienie.

Art. 12 ustawy o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miej-

skich i wiejskich (Dz. U.R.P. Nr 7 poz. 39) stanowi, że pracownikom samorządowym przysługuje prawo do jednego tylko uposażenia za ogół czynności połączonych z zajmowanym stanowiskiem służbowym.

O ile sporządzenie danego kosztorysu nie wchodzi w zakres zwykłych obowiązków kierownika referatu technicznego, wtedy za podaną pracę należy się dodatkowe wynagrodzenie. W tym wypadku należy mieć na uwadze przepisy zawarte w tej materii w okólniku Ministra Administracji Publicznej z 20 grudnia 1948 r. Nr 102, (Dziennik Urzędowy M.A.P. Nr 48), który stanowi, że do czasu wydania przepisów w sprawie powierzania pracownikom samorządowym dodatkowych płatnych prac specjalnych, względnie czynności dodatkowych, wynagrodzenie pracowników za wspomniane prace i czynności dodatkowe może mieć miejsce w ramach kredytów przewidzianych na ten cel w budżetach samorządowych i na zasadach ustalonych przez kolegialne organa wykonawcze poszczególnych związków samorządowych. Wpłaty wynagrodzenia poszczególnym pracownikom wymagają pisemnej zgody przewodniczącego organu wykonawczego związku samorządowego.

St. Ślubowski

Gmina w Gidlach koło Radomska zapytuje czy sekretarz gminy, który nie prowadzi gospodarstwa domowego i nie wykorzystuje przydzielonego mu w ramach świadczeń w naturze węgla, może nieużyty przez siebie węgiel wywieźć do swojej rodziny mieszkającej na terenie innej gminy.

Odpowiedź:

Sekretarz gminy wiejskiej może przydzielony mu w ramach świadczeń w naturze węgla wywieźć do swojej rodziny mieszkającej na terenie innej gminy i rozporządzać nim według swej woli.

Uzasadnienie:

Ustawa z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych i samorządowych oraz przewodniczących organów wykonawczych gmin miejskich i wiejskich (Dz. U.R.P. nr. 7, poz. 39) przewiduje w art. 34, że sekretarzom gmin wiejskich przysługuje prawo do bezpłatnego mieszkania wraz z opałem i światłem lub do równo-

wartości pieniężnej. Normy tych świadczeń i ich równowartość pieniężną określi w drodze rozporządzenia Minister Administracji Publicznej. Wobec nie ukazania się do tychczas podanego rozporządzenia, bliższych wyjaśnień w tej sprawie szukać należy w okólniku Ministra Administracji Publicznej nr 102 z dnia 20 grudnia 1948 r. w sprawie nowych zasad uposażenia i stanu zatrudnienia w związkach samorządu terytorialnego (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Administracji Publicznej nr. 48), który stanowi, że o ile gmina wiejska nie będzie mogła dostarczyć sekretarzowi mieszkania oraz opału i światła w naturze, wówczas wydział powiatowy określi przypadającą sekretarzowi równowartość pieniężną tych świadczeń, mając na uwadze istniejące w tym względzie warunki miejscowe. Równoważnik miesięczny, o którym mowa nie może w żadnym przypadku przekraczać 15% uposażenia zasadniczego. Jak z powyższego wynika podane świadczenia rzeczowe stanowią część uposażenia sekretarzy gmin i to uzasadnia dowolne rozporządzanie węglem przydzielonym sekretarzowi w ramach tych świadczeń.

A. Szklarczyk

Zarząd Miejski w Sejnach (pow. suwalskiego) zapytuje, czy należy wypłacać, w jakiej wysokości i od jakiej daty emeryturę pracownikowi, któremu Zarząd Miejski zobowiązany był wyrokiem sądu wypłacać emeryturę od 1936 r. w wysokości zł 61 miesięcznie; obecnie pracownik ten mimo powołania go do pracy w marcu 1948 r. zaoferowanej pracy nie przyjął, mimo iż nie ukończył on 60 lat życia, gdyż pracuje on jako nauczyciel.

Odpowiedź:

Pracownikowi zwolnionemu przed wojną, któremu w 1936 r. sąd przyznał emeryturę, zaopatrzenie emerytalne należy się od chwili wyzwolenia Państwa Polskiego spod okupacji.

Wysokość jego, o ile statut miejscowy inaczej nie stanowi i o ile fundusze emerytalne nie były oparte na podstawie ustawy emerytalnej, należy obliczyć według przepisów podanych w statucie wzorcowym o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników komunalnych i ich rodzin (okólnik MSW Nr 148, 18 lipca

1929 r. ogłoszony w zbiorze zarządzeń MSW od 1918 — 1930 część II strona 1383), który w § 2 stanowi, że podstawę wymiaru zaopatrzenia emerytalnego stanowi całkowite uposażenie pobierane ostatnio przez pracownika wraz ze stałymi dodatkami w gotówce i w naturze z wyłączeniem dodatku reprezentacyjnego i samorządowego, wartość świadczeń w naturze ustala uchwała organu uchwalającego odnośnego związku komunalnego, zatwierdzona przez władzę bezpośrednio nadzorczą.

Wszelkie zmiany uposażeń pracowników mają automatyczne zastosowanie do wszelkich świadczeń wypłacanych z mocy niniejszego statutu. O ile statut miejscowy nie stanowi inaczej, to brak podstaw do skłonięcia pracownika do podjęcia przez niego pracy po upływie z górą 12 lat od chwili przeniesienia go na emeryturę.

St. Ślubowski

Zarząd gminy w Ujściu (pow. chodzieski) zapytuje, jak należy postąpić z dokonaniem wymiarem podatku gruntowego i pobraną I ratą tego podatku od użytkownika gruntu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, jeżeli użytkowanie tego gruntu zostało z dniem 1 kwietnia br. oddane innym osobom.

Odpowiedź.

Według art. 6 ust. 1 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych (Dz.U.R.P. z 1947 r. Nr 40, poz. 198) zmienionego dekretem z dnia 14 kwietnia 1948 r. (Dz. U.R.P. Nr 50, poz. 416) i dekretem z dnia 20 października 1948 r. (Dz. P.R.P. Nr 50, poz. 416) i dekretem z dnia 29 marca 1949 r. (Dz. U.R.P. Nr 16, poz. 100) — obowiązek podatkowy rozpoczyna się z dniem 1 stycznia tego roku, w którym nastąpiło objęcie w posiadanie gospodarstwa rolnego.

Zatem obowiązek podatkowy odnośnie podatku gruntowego istnieje w stosunku do użytkowników zawsze od początku danego roku kalendarzowego.

Według zaś postan. ust. 2 powołanego artykułu, obowiązek podatkowy kończy się z upływem tego roku, w ciągu którego ustało posiadanie gospodarstwa rolnego.

Stąd wniosek, że ustawodawca wprowadza solidarne zobowiązanie podatkowe w podatku gruntowym w ciągu roku przejściowego, pow-

stałe z tego tytułu wzajemne pretensje użytkowników odsyła na drogę porozumienia lub postępowania sądowego.

W tym stanie sprawy — Zarząd Gminy może nie zwrócić pobranej I raty podatku gruntowego od użytkownika sprzed 1 kwietnia br.

M. Nowakowski

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Żarowie, pow. świdnickiego zapytuje, kto jest obowiązany pełnić wartę nocną w gromadach — czy tylko rolnicy, czy wszyscy mieszkańcy gromady — i prosi o podanie podstawy prawnej.

Odpowiedź:

Pełnienie wart nocnych dla czuwania nad bezpieczeństwem gromady, a zwłaszcza dla ochrony przed pożarami opiera się na przepisie ust. 1 i p-ktu 4 ust. 2 art. 28 ustawy z dnia 13.III. 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 365 z 1934 r.).

Sposób powoływania i pełnienia obowiązków warty nocnej lub dziennej normuje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6.IV. 1939 r. o obowiązkach ludności w wypadkach pożarów lub innych klęsk (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 242 z 1939 r.).

W myśl art. 28 ustawy z 13.III. 1934 r. do udzielania pomocy i do współdziałania w akcji ratowniczej i zapobiegawczej w wypadkach pożarów lub innych klęsk jest obowiązana każda osoba w gminie przebywająca a w/w. pomoc i współdziałanie polega między innymi na pełnieniu wart dziennych i nocnych dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski. Zwalnianie od tego obowiązku regulują przepisy art. 29 ustawy z 13.III. 1939 r. oraz przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24.III. 1939 r. o zwalnianiu od niektórych obowiązków wynikających z ustawy o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr. 31 poz. 206 z 1939 r.). Między innymi, na podstawie przepisu punktu 2 § 4 Rozp. Rady Ministrów z 24.III. 1939 r. zwolnieni są od obowiązku pełnienia wart dziennych i nocnych osoby, nie będące właścicielami lub użytkownikami nieruchomości położonych na obszarze gminy mieszka ich zamieszkania.

Wł. Lipiński.

Starostwo Powiatowe w Szczecinku zapytuje, czy Miejska Rada Narodowa w Szczecinku — biorąc za podstawę do opodatkowania bieżący czynsz mieszkalny w wysokości wyższej od komornego przypadającego w miesiącu sierpniu 1939 r. — może stosować zamiast podatku w wysokości 10%, podstawy opodatkowania, lub 100% czynszu z sierpnia 1939 r., podatek w wysokości 3 zł od m. kw. powierzchni mieszkalnej.

Odpowiedź.

Stosownie do postan. art. 30 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych (Dz. U.R.P. Nr 40, poz. 198 z 1947 r.) i § 78 rozp. Ministrów: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 20 czerwca 1947 r. o podatkach komunalnych, (Dz. U.R.P. Nr 51, poz. 258) zmienionego rozporządzeniem z dnia 24 września 1948 r. (Dz. U.R.P. Nr 45, poz. 337) — dla lokali, za które komorne jest pobierane w kwocie wyższej od komornego (wartości czynszowej), obliczonego na podstawie rocznego komornego, pobieranego w miesiącu sierpniu 1939 r. — podstawę opodatkowania stanowi faktycznie komorne z roku poprzedzającego rok podatkowy, jednak tylko w tym wypadku, jeżeli podatek obliczony od tej podstawy (tj. 10% dla lokali mieszkalnych i 15% dla lokali użytkowych podstawy opodatkowania) jest wyższy od podatku obliczonego w myśl art. 29 ust. 1 dekretu o podatkach komunalnych.

Jeżeli więc podatek obliczony na podstawie art. 30 jest niższy od podatku obliczonego w myśl art. 29 ust. 1, to w tym przypadku należy stosować normy podatkowe przewidziane w art. 29, ust. 1 przy zastosowaniu, jako podstawy opodatkowania, komornego z miesiąca sierpnia 1939 r. wzgl. w razie niemożności ustalenia komornego, 5% wartości obiegowej nieruchomości lub jej części z miesiąca sierpnia 1939 r.

W konkretnym przypadku miejska rada narodowa może ustalić stałą stawkę podatku do 3 zł miesięcznie od 1 m kw. powierzchni użytkowej. Jeżeli chodzi o Ziemie Odzyskane, to stosownie do postan. § 76 ust. 4 rozp. Ministrów Adm. Publ. i Ziem Odzyskanych powołanego na wstępie i w razie niemożności ustalenia podstawy opodatkowania w sposób wskazany w ust. 1 art. 28 dekretu o podatkach komunalnych, — tere-

nowa rada narodowa ustali wartość czynszową, biorąc za podstawę komorne płacone w miesiącu sierpniu 1939 r. za podobne lub takie same nieruchomości znajdujące się w analogicznych warunkach i podobnych miejscowościach położonych na pozostałych obszarach Państwa.

Niemniej i w tym przypadku, zamiast stawek, przewidzianych w ust. 1 art. 29 dekretu o podatkach komunalnych, terenowe rady narodowe mogą wprowadzać opodatkowanie lokali mieszkalnych i użytkowych stawkami stałymi w wysokości uzależnionej od powierzchni, położenia i jakości danego lokalu — z tym jednakże, że górna granica stawek powinna być tak obliczona, aby opodatkowanie nie było wyższe niż 3 zł miesięcznie z 1 m kw. powierzchni użytkowej, albo od opodatkowania według ust. 1 art. 29 dekretu o podatkach komunalnych.

M. Nowakowski

Zarząd Gminny w Opalenicy powiatu nowotomyskiego zapytuje według jakiej stopy procentowej ma być pobierany podatek od nabycia praw majątkowych, jeśli kontrahentem jest z jednej strony gmina, a z drugiej osoba prywatna.

Odpowiedź:

Osoba prywatna, zawierająca z gminą umowę o nabycie praw majątkowych uiszcza połowę podatku należnego z tego tytułu na mocy postanowień dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. (Dz. U.R.P. z r. 1947 Nr. 27, poz. 106 i z r. 1949 Nr 42, poz. 309).

Uzasadnienie:

W niniejszym wypadku chodzi o oddanie w dzierżawę gruntu gminnego, a zatem o czynność nadającą dzierżawcy prawa majątkowe.

Według zaś postanowień art. 2 ust. 3 wymienionego dekretu podatnik dokonujący takiej czynności z osobą zwolnioną od obowiązku podatkowego winien uiszczyć połowę. Skoro więc gmina jest po myśli art. 2 ust. 1 pkt. 1 tegoż dekretu — wolną od podatku, przeto działają tu wspomniane ulgi podatkowe i podatnik winien uiszczyć połowę należnego podatku, a zatem od umowy dzierżawy stwierdzonej pisemem, 1,25% (art. 15 ust. 4 lit. a).

St. Dusznik

Zarząd gminy Lutomia zapytuje, czy członkowie powiatowej rady narodowej względnie komisji kontroli społecznej mają prawo wzywać wójta do udzielenia wyjaśnień bez zgody starosty powiatowego.

Odpowiedź:

Dla wezwania wójta przez PRN lub przez komisję kontroli społecznej PRN nie jest potrzebne zezwolenie starosty. Nie mniej jednak ze względu na to, że starosta — stosownie do art. 68 ustawy samorządowej z roku 1933 sprawuje bezpośredni nadzór nad czynnościami wójtów — winien starosta o wezwaniu wójta być powiadomiony.

Zwrócić wreszcie należy uwagę, że uprawnienie do kontrolowania wójta i wzywania wójta do złożenia wyjaśnień przysługuje nie poszczególnym członkom PRN a jedynie Prezydium PRN lub Komisji Kontroli Społecznej jako całości — wyjątkowo zaś poszczególnym członkom tych organów upoważnionym specjalną uchwałą Prezydium Rady lub uchwałą Komisji Kontroli Społecznej do samodzielnego jednoosobowego przeprowadzenia dochodzeń.

T. Hattowski

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w P. zapytuje: 1. czy istnieje obowiązek „stójki gminnej“, 2. czy wójt może nakazać rolnikom stawianie się do dyspozycji gminy.

Odpowiedź:

ad. 1. Obowiązek „stójki gminnej“ wyprowadzany z ustawodawstwa państw zaborczych ubiegłego stulecia należy uznać za nieistniejący.

ad. 2. Obowiązujące ustawodawstwo nie daje wójtowi ogólnego prawa nakazania rolnikom stawiania się do dyspozycji gminy, wyjąwszy przypadki szczególne, przewidziane wyraźnie w przepisach prawnych dla ściśle określonych celów, jak np. pomocy sąsiedzkiej w rolnictwie (dekret z dn. 12.IX. 1947 r. Dz. U. R. P. Nr. 59, poz. 320), pomocy i współdziałania przy akcji ratowniczej i zapobiegawczej w wypadkach pożarów lub innych klęsk (ustawa z dn. 13.III. 1934 r. Dz. U. R. P. Nr. 41, poz. 365), wykonania świadczeń w naturze, o których mowa w ustawie z dn. 26.III. 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 204), z późniejszymi zmianami itp.

St. Dusznik

